Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2 | Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt | Posamezni izvod 1.30 Sil., mesečna naročnina 5 šilingov | P. b. b.

SLOVENSKI vestnik

Letnik XVII. | Celovec, petek, 20. april 1962 | Štev. 16 (1040)

Narod, ki ljubi svobodo je neuničljiv!

Spominska prireditev ob 20. obletnici izseljevanja koroških Slovencev

Deželni glavar Wedenig:

Naj bi nas v bodoče ničesar več ne ločilo

Dan izselitve naših slovenskih deželanov po nacifašizmu je bil gotovo ena najbolj temnih točk v zgodovini naše domovine. Mirni ljudje so bili pregnani in izgnani iz podedovane domovine samo zaradi tega, ker jih je rodila slovenska mati. Sovraštvo ter preziranje pravice in človeškega dostojanstva so slavili orgije. Vsi, ki so si še ohranili žarek človekoljubja in pravičnosti, so se zgrozili ob tem početju in dogajanju.

Koroški Slovenci so avstrijski državljani ter so kot taki za svojo avstrijsko in koroško domovino resnično doprinesli velike žrtve. Vsi, ki smo prestali in preživeli ta čas in ki smo pogosto tudi sami bili njegove žrtve, se le z grozo spominjamo teh časov. In če smo ta strašni čas tudi preživeli in morali pretrpeti vse strahote, potem po končanem intermezzu le nismo pozabili, da je nadaljnje življenje možno samo v dobrem prijateljstvu z vsemi, ki so preživeli ta čas.

Toda kot odgovorni države in dežele imamo nalogo napram mladini, napram tistim, ki bodo že jutri poklicani voditi usodo naše domovine. Posredovati jim moramo spomin, da bodo zavestno skrbeli za to, da se ti časi ne povrnejo; da se bodo zavedali, da je treba svobodo kot dragoceno posest vedno znova spet braniti in si jo priboriti, če jo hočemo uživati. Morda je bil za nas vse ta čas sicer trda, toda hkrati tudi dobra učiteljica, kajti šele v tem času smo se prav zavedali, kako dragocena dobrina je svoboda.

Če sem prišel tukaj k vam kot deželni glavar Koroške, potem zato, ker ste tudi vi zaupani mojemu varstvu in se kot sodobnik teh časov, ki smo jih preživeli, trudim s pametno politiko v deželi graditi mostove med ljudmi, ki žive v tej deželi, med slovenskimi in nemškimi deželani. Mislim, da se je ta politika dobro obnesla in da bomo s tako politiko grozote tistega časa, ki smo jih morali skupno prestati, lažje pozabili in bomo skupno delali na gradnji nove sreče, dežele in domovine, ki naj bo vsem neosporavan obstoj in v kateri se bomo vsi počutili srečno in dobro.

Tako vse svobodoljubno ljudstvo naše dežele sodoživlja spominski dan, ki ga prirejate za ljudi, ki pripadajo vaši narodnostni skupini. In žrtve, ki ste jih doprinesli, ste doprinesli tudi za nas in bila je to skupna žrtev, kot vidimo in upoštevamo ob današnjem spominu.

Naj bi nas v bodoče ničesar več ne ločilo, naj bi spoznali, da si le v skupnosti moremo ohraniti dobrine svobode, pravice in človeškega dostojanstva!

Spominu na najbolj temne dni v zgodovini koroških Slovencev je bila posvečena zadnja sobota. Kljub skrajno neugodnemu vremenu se je okoli tisoč naših ljudi iz celotnega ozemlja, katerega narodnostno in jezikovno mejo je neizbrisno začrtala tudi zločinska izselitev več sto slovenskih koroških družin, na dan dvajsete obletnice teh strašnih dogodkov zbralo v Celovcu, da se spomnijo prestanega trpljenja in doprinešenih žrtev. Hkrati pa je bila to veličastna manifestacija nezlomljive življenjske volje slovenskega ljudstva na Koroškem, ki se je tudi v času najhujšega nasilja pogumno uprlo krivici in je v junaškem boju proti nacifašizmu doprineslo bistven delež k zmagi resnice in pravice — za mir in svobodo.

Prireditve so se kot častni gostje udeležili g. deželni glavar Ferdinand Wedenig, mil. prelat dr. Blüml kot zastopnik škofa dr. Köstnerja, generalni konzul FLR Jugoslavije v Celovcu Boris Trampuž z ostalimi člani generalnega konzulata, francoski honorarni konzul v Celovcu Peter Griebichler, predstavniki bratske slovenske manjšine v Italiji, zastopniki KZ-Verbanda ter predstavniki vseh slovenskih narodnih organizacij na Koroškem, medtem ko so gradiščanski Hrvati brzojavno želeli uspešen potek prireditve in poslali „bratske pozdrave vsem koroškim Slovencem".

V soboto zjutraj je bila v okviru spominske prireditve v stolnici maša, katero je bral prevzv. škof dr. Köstner, ki je navzočim spregovoril v slovenskem jeziku. Po maši so se izseljenci zbrali na svojem občnem zboru (o katerem poročamo na drugem mestu), nato pa je bila v napolnjeni Veliki dvorani Doma glasbe spominska proslava, ki je poleg govorov Janka Ogrisa, deželnega glavarja Wedeniga, predsednika Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Valentina Inzka in predsednika Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Francija Zwittra obsegala lepo uspel pevski koncert, pri katerem je sodelovalo blizu 300 pevk in pevcev.

Predsednik ZSO dr. Franci Zwitter:

Kot živo ljudstvo, ki je preživelo najhujši čas

ne moremo priznati reševanja naših vprašanj na osnovi mrtvih številk

Vsak narod ima v svoji zgodovini dneve, ki so usodno posegli v njegovo življenje in mu zato ostanejo v spominu večno živi. Tak dogodek v zgodovini koroških Slovencev je nasilno izseljevanje več sto družin dne 14. in 15. aprila pred dvajsetimi leti.

Od naših narodnih nasprotnikov dolgo pripravljen in na vrhuncu njihove moči dejansko izvedeni načrt — nasilna izselitev, ki naj bi za vedno likvidirala tako imenovano koroško vprašanje, je v resnici prekrižala vse rodomorne račune politike proti koroškim Slovencem od poznane izjave, da imajo le še dobo ene generacije časa za rešitev tega vprašanja, pri kateri nalogi morajo sodelovati vsi — šola, uprava in cerkev, — pa do neprikritega naročila nacističnega notranjega ministra Fricka gaulajterju Rainerju: Macht mir das Land deutsch!

Da se to ni uresničilo, gre zahvala v prvi vrsti vam izseljencem — vam starejšim, ki ste doživeli to najhujšo tragedijo že zavestno, vam mlajšim, ki ste bili tedaj še kot otroci strgani iz topline domačega okolja v mrzli tuji svet, ki ga niste razumeli, in tudi vam, ki ste bili še v materinem telesu in vsem, ki ste bili rojeni v bedi in pomanjkanju raznih taborišč.

Vaše junaško trpljenje ni bilo zastonj; dalo je moralno moč in oporo vsem, ki so ostali doma, da so kljubovali kruti sili in da se je užgal plamen aktivnega odpora proti nečloveški diktaturi tudi na naših tleh.

In zato se danes ne spominjamo na 14. in 15. april pred dvajsetimi leti le kot na dneva, s katerima se je pričelo trpljenje naših izseljencev in našega človeka na Koroškem, — marveč se ju spominjamo tudi kot povoda in začetka odpora in uporne borbe na smrt obsojenega majhnega koroško-slovenskega ljudstva proti do zob oboroženi sili hitlerjevega rajha.

Zavedati se namreč moramo, da nas niso selili zgolj zaradi tega, ker smo bili Slovenci — to ne bi odgovarjalo zgodovinski resnici — ampak zaradi tega, ker smo hoteli ostati Slovenci in nismo hoteli kloniti, ko so klonili in klečeplazili močnejši od nas.

Zato danes ob dvajsetletnici spomina na ta strašna dneva ponovno odkritosrčna in iskrena hvala vam vsem — izseljencem, borcem in številnim nepoznanim tihim junaškim možem in ženam, preostalim na domovih, za vašo zvestobo in vaše junaštvo, da niste klonili tudi ne v najhujšem času trpljenja nasičene naše zgodovine. Svet ste opozorili na majhno, junaško ljudstvo, ki stoletja živi na svoji zemlji ob Zili in Dravi in ljubi svoj jezik in svoj izvor in zato noče kloniti!

(Nadaljevanje na 8. strani)

Obmann des ZSO Dr. F. Zwitter:

Als Brücke von Volk zu Volk

wollen wir das gegenseitige Verstehen fördern

»Denn Schmetterlinge leben nicht im Ghetto!« An diese aufwühlende Klage eines im KZ Theresienstadt ermordeten Kindes muss man denken, sooft man sich die furchtbaren Ereignisse vor 20 Jahren vor die Augen führt. Auch die gewaltsame Aussiedlung von über 300 slowenischen Familien am 14. und 15. April 1942 zählt dazu.

Wenn wir heute in einer schlichten Feier auch dieser Tragödie gedenken, so nicht deshalb, um alte Wunden aufzureissen, sondern um die Nachwelt und insbesonders die heutige Jugend wachzurütteln, die an diese Greueltaten gar nicht glauben will, weil sie unfassbar sind.

Dies ist heute umsomehr notwendig, weil es noch immer Leute gibt, deren Gewissen wegen dieser Greueltaten keineswegs beunruhigt ist und die für die unmenschlichen Verbrechen noch immer Worte der Entschuldigung finden. Die Geschichte aber lehrt uns: vom Wort zur Tat ist der Weg nicht weit!

Wenn heute z. B. die Austreibung der Kärntner Slowenen als kriegsbedingt hingestellt und zum Ausdruck gebracht wird, dass leider zu wenige Ausgesiedelte ums Leben gekommen sind, so ist dies ein Fanal, das zur Wachsamkeit mahnt. In einer solchen Psychose kann es kein friedliches Zusammenleben und kann es keine erträgliche Regelung der Minderheitenfrage geben.

Gerade jenen, die so laut nach einer Minderheitenfeststellung rufen, muss klar gesagt werden, dass sie vor 20 Jahren genau wussten, wo die slowenische Minderheit lebt. Von Egg bei Hermagor bis Bleiburg, hoch oben von Köstenberg und Diex bis in die Karawankentäler sind slowenische Familien von ihren angestammten Höfen vertrieben worden. Überall dort leben auch heute noch Slowenen! Es wäre ein gefährlicher Irrtum anzunehmen, dass mit der gewaltsamen Aussiedlung und mit den Gewaltmethoden des Nationalsozialismus das slowenische Volk in Kärnten verschwunden sei. Dies hiesse, die Ausrottungspolitik Eichmanns und seiner Helfershelfer gutheissen und fortsetzen.

Unser Volk aber hat vor 20 Jahren gezeigt, dass es nicht gewillt ist,. eine solche Politik hinzunehmen und ist auch heute nicht gewillt, zu deren Wiederaufleben ja zu sagen. Wir wollen im Gegenteil niemals mehr Zeiten erleben, in denen Aussiedlungen, KZ-s, Gaskammern und Völkermorde einer höheren Ordnung dienen sollten! Wir wollen nichts anderes als in Frieden und Gleichberechtigung mit dem Nachbarvolk in der geliebten Heimat leben und arbeiten.

Wir wollen als Brücke von Volk zu Volk — und nun zitiere ich die schönen Worte des Herrn Landesrates Bacher aus seinem Schreiben anlässlich dieser Veranstalltung — dazu beitragen, »das gegenseitige Verstehen der Menschen zu fördern, um dadurch zu verhindern, dass aus Mutwilligkeit oder Hass Menschen von ihrer geliebten Heimat und angestammten Scholle vertrieben werden!«

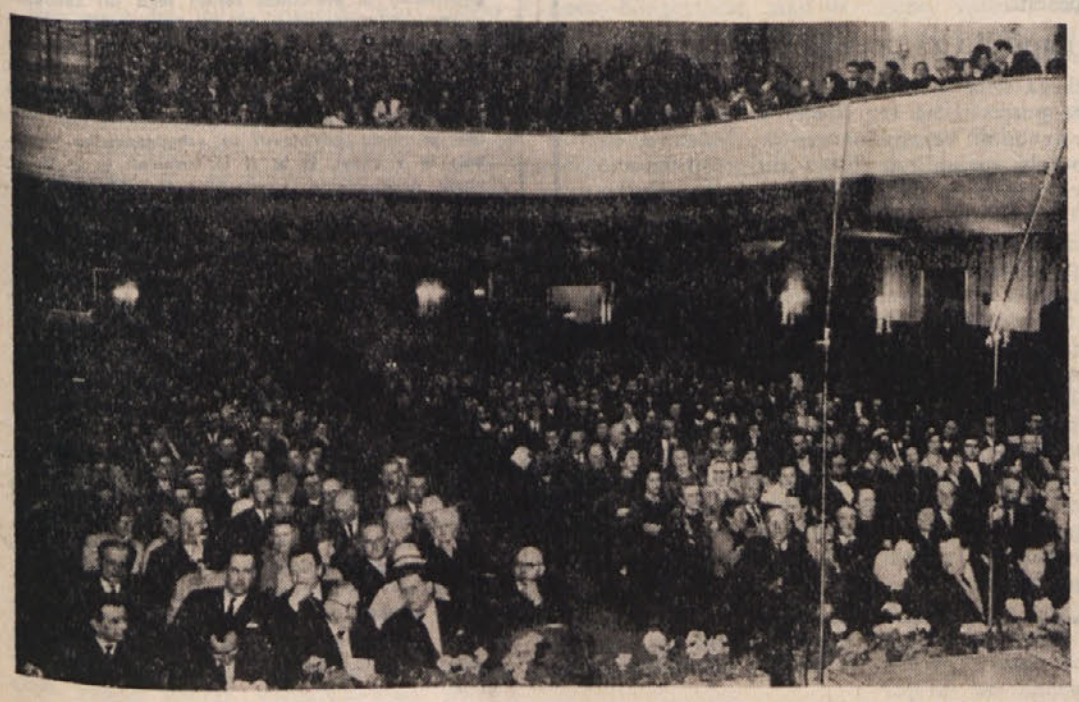

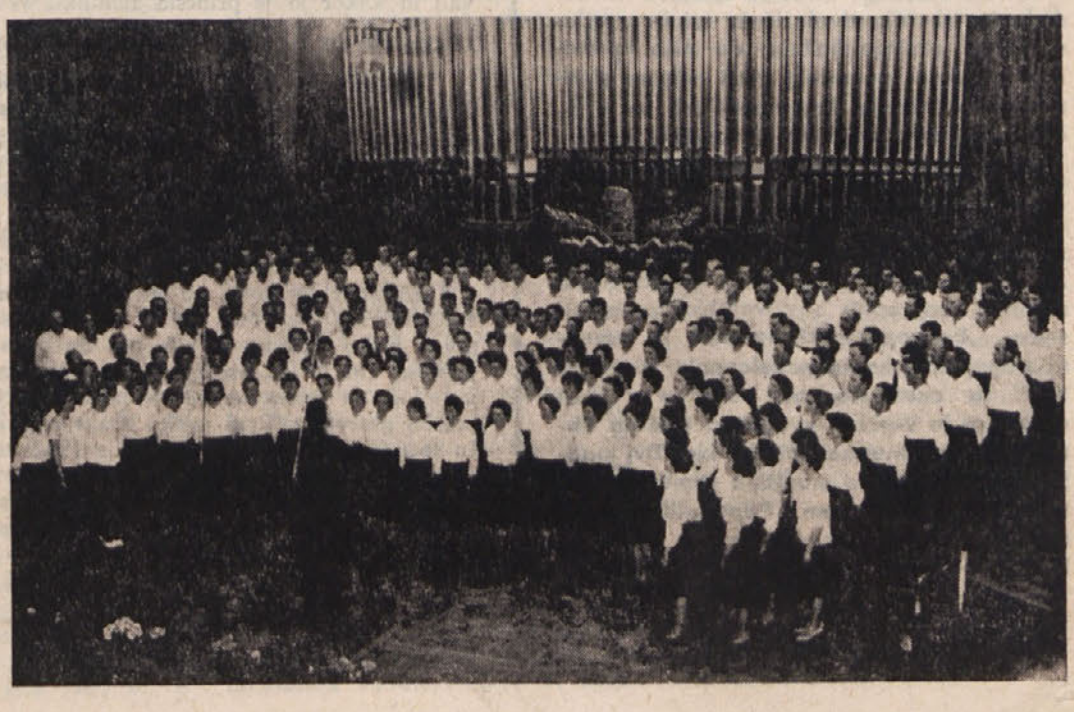

Ob manjšinskem šolskem zakonu v Sloveniji:

Narodnostne manjšine so činitelj

ki lahko prispeva k razvijanju sožitja in prijateljskih odnosov

Že v zadnji številki našega lista smo poročali, da je Ljudska skupščina LR Slovenije sprejela zakon o manjšinskem šolstvu, ki določa za področja, kjer živijo pripadniki narodnostne manjšine, dvojezične šole, obvezne za otroke obeh narodnosti, ter šole z učnim jezikom manjšine za koprski okraj, kakor predpisuje londonski sporazum med Italijo in Jugoslavijo. V razpravi o zakonu je v skupščini govorilo več poslancev, obrazložil pa je zakon predstavnik Izvršnega sveta LRS Vladko Majhen. V naslednjem prinašamo nekaj izjav posameznih govornikov:

Predstavnik Izvršnega sveta Vladko Majhen je dejal, da izhaja ta zakon, pomemben tudi za mednarodne odnose, iz dveh jasnih političnih koncepcij: s stališča, **da pripadajo narodnostnim manjšinam enake pravice kot narodom Jugoslavije in drugič, da so narodnostne manjšine činitelj, ki lahko prispeva k razvijanju aktivne koeksistence in prijateljskih odnosov med sosednimi državami.** „V boju za enakopravnost jugoslovanskih narodov in narodnostnih manjšin skrbi naša skupnost posebej za to, da se narodnostne manjšine enakopravno vključujejo in uveljavljajo na vseh področjih družbenega življenja in v organih upravljanja. V mednarodni politiki smo trdno na stališču aktivne koeksistence med narodi in razvijanja prijateljskih razmerij s sosedi. **Prepričani smo, da je mogoče odpraviti žarišča nesoglasij samo tako, da se na obeh straneh učvršćuje enakopravnost narodnostnih manjšin s prebivalstvom večine."**

Nadalje je poudaril, da zakona o manjšinskem šolstvu ne sprejemajo zato, da bi šele začeli urejati ta del šolstva, temveč zaradi tega, da uzakonijo dosežke pri dosedanjem razvijanju tega šolstva. „S tem zakonom samo potrjujemo pravice, ki so jih že doslej imele narodnostne manjšine na področju šolstva in uzakonjujemo šolsko omrežje, ki se je že doslej izoblikovalo, predvsem pa odpiramo pot k nadaljnjemu razvoju izobraževalnega sistema za narodnostne manjšine."

V obrazložitvi zakona je Vladko Majhen dejal, da načela, ki so izražena v tem zakonu, veljajo za celotni šolski sistem in se torej ne omejujejo samo na obvezno šolanje v osnovnih šolah. Na področju šolstva priznava zakon narodnostnim manjšinam troje temeljnih pravic:

- **Na teh šolah se poučuje v jeziku narodnostne manjšine in v slovenskem jeziku ter mora biti pouk na dvojezičnih šolah organiziran tako, da si učenci pridobijo enakovredno znanje obeh jezikov.**
- **Posebej priznana pravica narodnostnih manjšin je globlje spoznavanje narodne kulture matičnega naroda, kar je za ohranitev narodnostnega čuta neogibno. Te posebnosti mora učni načrt upoštevati tako, da ne moti narodnostnega čuta učencev.**
- **Pripadnikom narodnostne manjšine so posebej priznane vse demokratične pravice pri upravljanju tega šolstva in so pravice narodnostne manjšine na področju šolstva docela izenačene s pravicami slovenskega prebivalstva.**

Zakon vsebuje še posebno določbo, s katero so manjšinske šole posebej zaščitene in se lahko odpravijo samo z zakonom. Druga izjema nasproti slovenskim šolam je financiranje manjšinskega šolstva. Obe izjemi naj bi omogočili, da bi te šole čimbolj nemoteno opravljale vzgojno-izobraževalno delo. Pri republiškem svetu za šolstvo deluje tudi posebna komisija za manjšinsko šolstvo, ki spremlja to delo in pomaga šolam pa tudi krajevnim činiteljem.

Ob koncu je govornik še opozoril na dosedanje izkušnje dvojezičnih šol in poudaril: **Prve izkušnje kažejo, da niso upravičeni nikakršni pomisleki proti takemu sistemu izobraževanja, ker uspehi teh šol v ničemer ne zaostajajo za slovenskimi šolami.**

V razpravi je govoril tudi poslanec Štefan Gyöfi, predstavnik madžarske narodnostne manjšine v Sloveniji. Dejal je, da je ta zakon nedvomno zelo pomemben za kulturno rast in razvoj narodnostnih manjšin vzporedno s slovenskim prebivalstvom. **„Enakopravnost narodov je temeljni pogoj za iskreno sodelovanje med narodi. Ta enakopravnost narodov v naši državi se je v celati uveljavila tudi na območju okraja Murska Sobota, kjer živi madžarska narodnostna manjšina strnjeno s slovenskim prebivalstvom. Pripadniki narodnostne manjšine so zastopani v vseh oblastnih, političnih in gospodarskih forumih."**

Zakon o manjšinskem šolstvu — je nadalje dejal — za to območje ne prinaša kaj popolnoma novega, saj uvajajo dvojezično šolstvo že tretje leto v vseh tistih okoliših, kjer živi madžarska narodnostna manjšina. **„Vzgojni uspehi na teh šolah, doseženi s takim načinom izobraževanja v tej kratki dobi, so pokazali, da je sistem dvojezičnega pouka najbolj primeren za zbliževanje obeh narodnosti."**

Kot zastopnik italijanske narodnostne manjšine je v razpravi govoril poslanec Nerino Gobbo in poudaril, da zaradi specifičnega položaja Jugoslavije vprašanje narodnostnih manjšin ni pomembno samo z notranjega vidika, to je z vidika odnosov med ljudmi in odnosov, ki nastajajo in se razvijajo v socialistični stvarnosti, marveč je to tudi tesno povezano z jugoslovansko zunanjo politiko, ki ji gre za miroljubno sožitje in čedalje tesnejše sodelovanje s sosednimi državami.

„Da bi se ljudje med seboj razumeli — je poudaril — **se morajo spoznavati, morajo med seboj občevati kar najbolj neposredno. To pa je mogoče le, ako obvladajo oba jezika. Obmejno prebivalstvo bo lahko učinkovito opravljalo vlogo mostu in zbliževanja med sosednimi narodi in državami, če bo bolj od drugih spoznalo miselnost, kulturo, zgodovino in predvsem jezik sosednega naroda."**

Resolucija slovenskih izseljencev

Koroški slovenski izseljenci, zbrani na svojem občnem zboru ob dvajsetletnici izselitve, so sklenili nasloviti na zvezno in deželno vlado naslednjo

RESOLUCIJO:

1. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da so bile z 12. novelo k zakonu o oskrbi žrtev vključene v krog upravičencev končno tudi slovenske izseljeniške žrtve nacističnega nasilja. Pač pa upravičeno zahtevamo, da se v očigled dejstva, da izseljenci še nismo prejeli nobene priporniške odškodnine, le-tem takoj izplača pristajajoči delež.

2. Ni treba poudarjati, da se škode, ki smo jo utrpeli, materialno ne da popraviti. Gre tu zlasti za ogromno škodo, ki je bila prizadejana naši mladini in celotnemu našemu ljudstvu na področju šolstva in jezika. Tu z dosedanjim šolskim in sodnijskim zakonom ničesar ni bilo storjenega v popravo te velikanske krivice. Zato ponovno opozarjamo vlado, da reši šolsko vprašanje in vprašanje enakopravnosti slovenskega jezika v zadovoljstvo po nacizmu hudo prizadete manjšine.

3. Na Koroškem vedno bolj odprto rovarijo nacistične organizacije proti pravicam slovenske manjšine. Slovenski izseljenci vemo iz lastne izkušnje, da so podobnim besedam pred izselitvijo sledile izselitve, progoni z domov in vse druge oblike genocida. Zato zahtevamo od vlade končno učinkovite ukrepe proti vsem organizacijam, ki hujskajo proti pravicam koroških Slovencev in ustvarjajo nacionalno mržnjo.

4. Po obsegu je izselitvena akcija točno začrtala jezikovno in narodnostno mejo na Koroškem. Zajela je v celoti tisti del Koroške, kjer prebivajo Slovenci in ki je še danes kljub vsem nasprotnim trditvam in drugačnim številkam področje s slovenskim in mešanim prebivalstvom. Slovenski izseljenci zato odločno odklanjamo kakršnokoli ugotavljanje manjšine, ki po hudih posledicah nasilne izselitve in ostalih oblik genocida ter ob ponovnem hujskanju ne more biti demokratično sredstvo za znosno reševanje manjšinskih vprašanj.

5. Koroški slovenski izseljenci ne zahtevamo maščevanja niti nočemo odpirati starih ran, pač pa želimo tako zakonito ureditev sožitja med sosednima narodoma, da se nikdar več ne bi povrnili časi, podobni onim, ko smo bili izseljeni iz domovine in pregnani z domače zemlje samo zaradi tega, ker smo bili in smo hoteli ostati Slovenci.

Celovec, 14. aprila 1962.

BLAŽ SINGER:

Izkušnje in nauki desetih let tehnične revolucije na vasi

(3. nadaljevanje)

Druga etapa motorizacije kmetijstva, etapa motorizacije dela na polju je v naši kmečki praksi pustila globoke sledi. Naravni individualizem, ki korenini v kmečkem človeku in ki so ga pri nas nekateri krogi iz ozkostrankarskih ambicij še podpihovali, je povzročil, da je kmetovalec zelo nepremišljeno kupoval najrazličnejše kmetijske stroje in da je prav malo gledal na to, ali in koliko bo z njimi delo olajšal in zboljšal in v koliko bo z njimi proizvodnjo pocenil, kvaliteto pridelkov pa izboljšal.

- **Ker tehnični revoluciji zadnjih 10 let na vasi ni sledila revolucija v načinu kmetovanja,**
- **ker pred nabavo strojev ali pa vsaj potem večina kmetovalcev ni dovolj preudarila, kako bi bilo treba proizvodnjo preusmeriti, da bi bila delovna zmogljivost strojev v kar največji meri izkoriščena in**
- **ker doslej še nikakor nismo ustrezno razbremenili tistega, ki mora na kmetiji najbolj delati — kmečke gospodinje kot žene, matere in vzgojiteljice,**

druga etapa motorizacije kmečkim ljudem ni prinesla one blaginje, ki so jo pričakovali in kakor jo je prinesla zemljiški veleposesti.

Izkušnje in nauki druge etape kot napotilo za prehod v tretjo etapo

Motorizacija kmetijstva, zlasti pa poljskega dela se ne odvija po nekih osebnih željah. Industrija kmetijskih strojev ne more postaviti na trg stroje, kakor bi jih ta ali oni za svoj primer želel, marveč je v proizvodnji vezana na serijsko izdelavo, na zelo posplošene pogoje, kar je tudi samo po sebi razumljivo. Kmetijski stroji morejo biti poceni, če so izdelani v velikem številu in tako, da odgovarjajo kar največjemu številu kmetij.

Narava kmetijske proizvodnje — delo na prostem in nujnost opravljanja dela med potjo — je bila vzrok, da je od prvega kmetijskega vlačilca z 10 tonami teže v ZDA preteklo skoraj 50 let, preden je motor v univerzalnem traktorju z okoli 1.200 do 1.500 kg teže tudi v alpskem svetu vzdržal vse glavne preizkušnje dela na polju. Kako težavna je bila pot do današnjega traktorja, vidimo iz tega, da je trajalo več kot 20 let, preden je bil traktor tako daleč razvit, da ni bil več samo vlačilec pluga in brane, temveč je lahko opravljal tudi drugovrstno obdelavo zemlje in oskrbo posevkov. Prvi takšen traktor je bil izdelan leta 1924. Imel je železna kolesa. In spet je minilo 8 let, preden je 1932 nastopil pot v kmetijstvo traktor s pnevmatiko na kolesih s svojimi prednostimi: manjšo težo, večjo brzino, uporabnost v prevozništvu na cesti in nižja potrošnja goriva. Skladno z razvojem v proizvodnji traktorjev je šel tudi razvoj v proizvodnji njegovih priključkov za obdelavo zemlje, za oskrbo posevkov ter za žetev in spravilo pridelkov. Iz leta v leto je traktor prevzemal več opravil, ki sta jih prej opravljala vol in konj. *(Se nadaljuje)*

PO ŠIRNEM SVETU

DUNAJ. — Avstrijski parlamentarci bodo konec prihodnjega meseca obiskali Jugoslavijo. Predsednik parlamenta dr. Maleta je ocenil obisk parlamentarne delegacije v Jugoslaviji kot važen prispevek k medsebojnemu razumevanju in okrepitvi dobrih sosedskih odnosov med obema državama. Dr. Maleta je izrazil upanje, da bo vzpostavitev osebnih stikov prav tako prispevala k medsebojnemu razumevanju. Avstrijska parlamentarna delegacija, v kateri bodo predstavniki vseh treh v parlamentu zastopanih strank bo prva delegacija avstrijskega parlamenta, ki bo obiskala Jugoslavijo.

TRST. — V soboto popoldne je prispel avstrijski podkancler Bruno Pittermann v Trst. V Trstu, Tržiču in Benetkah si je ogledal pristaniške naprave ter se pogovarjal o načrtih naftovoda Trst-Dunaj. Potovanje je namenil tudi obisku milanskega velesejma.

DUNAJ. — Dunajska policija je aretirala enega najbolj znanih belgijskih nacistov Roberta Jana Verbiena, ki je bil med vojno šef belgijske varnostne službe, neposredno podrejene nemškemu gestapu Verbiena, ki je takoj po vojni zbežal v Avstrijo, so razglasili za vojnega zločinca in ga na sodnih obravnavah v njegovi odsotnosti v Belgiji spoznali za krivega smrti več sto belgijskih rodoljubov. Čeprav je Verbien živel na Dunaju pod svojim pravim imenom, je leta 1959 celo dobil avstrijsko državljanstvo.

ZAGREB. — V soboto so v Zagrebu odprli mednarodni pomladanski velesejem. Na sejmu razstavlja svoje proizvode, ki so namenjeni blagovni izmenjavi, 112 inozemskih in 355 jugoslovanskih razstavljavcev. Razstavljavci so zastopani iz 15 dežel Evrope, Azije in Združenih držav Amerike. Otvoritvi so prisostvovali številni predstavniki jugoslovanskega političnega in gospodarskega življenja ter člani diplomatskega in konzularnega zbora.

BEOGRAD. — V ponedeljek je sovjetski zunanji minister Gromiko prispel na petdnevni obisk v Jugoslavijo. Sovjetskega gosta je na letališču Batajnica sprejel jugoslovanski zunanji minister Koča Popovič ob navzočnosti visokih jugoslovanskih predstavnikov in zastopnikov vzhodnih držav, vključno Kitajske. V načrtu uradnega obiska sovjetskega zunanjega ministra v Jugoslaviji so bili razgovori z jugoslovanskim zunanjim ministrom. Sovjetskega zunanjega ministra je v torek sprejel maršal Tito, v sredo pa podpredsednik Kardelj. Gromikov obisk je po štirih letih in pol prvi obisk visokega sovjetskega vladnega predstavnika v Jugoslaviji, kar da sklepati, da so se odnosi med obema državama bistveno izboljšali.

DUNAJ. — Prezident zvezne gospodarske zbornice ing. Raab in generalni sekretar Korinek sta v sredo odpotovala na industrijski velesejem v Budimpešto. Avstrija je na budimpeštanskem industrijskem velesejmu zastopana z obsežno skupinsko razstavo. Razen kolektivne razstave je udeleženih še 15 avstrijskih tvrdk, ki posamezno razstavljajo.

ŽENEVA. — Predstavniki osmih nevtralnih in izvenblokovskih držav, ki sodelujejo pri delu konference za razorožitev, so imeli v rezidenci švedske delegacije zasedanje, ki je trajalo okrog tri ure. Sklepe so predložili zasedanju razorožitvene konference in predlagali atomskim silam nov način za rešitev problema atomskih poskusov.

AMSTERDAM. — Tisoče demonstrantov je nedavno protestiralo po amsterdamskih ulicah zoper pošiljanje holandskih vojaških okrepitev v Zahodni Irian. Demonstranti so zahtevali tudi, naj bi holandsko-indonezijski spor uredili na miren način. Demonstracije je organizirala Socialistična delavska stranka.

RIM. — V Rimu so končali mednarodno srečanje „Za svobodo španskega ljudstva", na katerem so sodelovali številni politični in kulturni delavci iz evropskih in južnoameriških držav. Na srečanju so sprejeli tri resolucije. Antifašistično srečanje so skušali motiti in ovirati neofašisti. Policija je odločno posredovala in aretirala nad 70 fašističnih razgrajačev. Med aretiranimi so mnogi voditelji desničarskih, mladinskih in drugih fašističnih organizacij. Na zborovanju so pozvali evropsko in ameriško demokratično javnost, naj podpre akcijo za progresivno in svobodoljubno Španijo.

WASHINGTON. — Novi razgovori o Berlinu, ki so v ponedeljek začeli med ameriškim zunanjim ministrom Ruskom in sovjetskim veleposlanikom Dobrininom, so v vzdušju ostrega konflikta med zapadnimi silami in bonnsko vlado. V Washingtonu je ogorčenje o objavi ameriških predlogov o berlinskem problemu v bonnskem tisku zelo veliko. State department je protestiral zaradi tega pri zahodnonemškem veleposlaništvu v Washingtonu. „Kršitev zaupanja" utegne neugodno vplivati na potek ameriško-sovjetskih razgovorov o Berlinu. V washingtonskih krogih menijo, da bodo ZDA predložile Sovjetski zvezi nov načrt o Berlinu, ki bi vseboval neko obliko priznanja pristojnosti za vzhodnonemško vlado. Baje bi v izjavi, ki bi si jo izmenjali in ki bi se tikala nenapadanja, poudarili tudi spoštovanje sedanjih „demarkacijskih črt". Izraz demarkacijska črta se tiče tako meje na Odri in Nisi med Poljsko in Vzhodno Nemčijo kakor tudi meje med obema Nemčijama ter berlinskega „zidu". Ameriški dokument uporablja baje besedo „oblast" za vzhodnonemško vlado. Nasprotno pa se Bonn z vsemi silami upira kakršnemu koli priznanju Vzhodne Nemčije in je zdaj v svoji tirmi segel celo po sredstvih, ki so občutno ohladila odnose med Ameriko in Zahodno Nemčijo.

PARIZ. — Takoj po izvedenem referendumu o Alžiriji je francoski predsednik de Gaulle zamenjal dosedanjega predsednika vlade Debreja z bančnim direktorjem Pompidoujem, ki je bil že več let najožji sodelavec de Gaulla. O novih volitvah pa de Gaulle noče nič slišati, ker se baje boji, da bi v tem primeru prišlo do porasta glasov za komunistično stranko.

V okviru kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo:

Celovško gledališče v Ljubljani in Mariboru

Kulturna izmenjava med Koroško in Slovenijo ima že večletno tradicijo in so bili na tej poti postavljeni že številni pomembni mejniki. V letih po zadnji vojni so se zvrstile številne medsebojne izmenjave raznih kulturno-umetniških skupin, ki vse so služile velikemu cilju: posredovati od naroda do naroda dosežke in stvaritve in tako pospeševati medsebojno razumevanje ter spoštovanje, s tem pa prispevati k mirnemu in prijateljskemu sožitju med sosednima narodoma, med sosednimi deželami.

Najnovejši korak na tej poti k skupnemu cilju je bilo gostovanje celovškega Mestnega gledališča v okviru uradne kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo v Ljubljani ter v okviru neposredne izmenjave med celovškim in mariborskim gledališčem v Mariboru. Ansambel celovškega gledališča je v torek nastopil v ljubljanski Operi (to je bilo že tretje gostovanje Celovčanov v Ljubljani) s Straussovo opereto „Dunajska kri" (Wiener Blut) ter v sredo v Slovenskem narodnem gledališču v Mariboru.

Tako v Ljubljani kot tudi v Mariboru so se predstav udeležili številni visoki predstavniki političnega, javnega in kulturnega življenja, s koroške strani pa so bili navzoči deželni glavar Wedenig s soprogo, predsednik deželnega zbora Sereinig, deželna svetnika Sima in dr. Kerstnig ter vodja kulturnega referata deželne vlade dvorni svetnik dr. Rudan in ravnatelj gledališča Böhm; prav tako je bil pri obeh predstavah tudi generalni konzul FLRJ v Celovcu Boris Trampuž.

Na sprejemih v Ljubljani in Mariboru, ki so jih gostom iz Celovca priredili predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko, predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher in predsednik mariborskega OLO Jože Tramšek, so podpredsednik Ljudske skupščine LRS dr. Helij Modic, podpredsednik Izvršnega sveta LRS dr. Aleš Bebler, predsednik OLO Jože Tramšek ter deželni glavar Ferdinand Wedenig v svojih nagovorih poudarili pomen kulturne izmenjave med obema sosednima deželama in je deželni glavar še posebej naglasil, da kulturni odnosi prispevajo k temu, da se tudi drugi problemi kljub različnim političnim pogledom lahko obravnavajo v prijateljskem duhu.

Gostovanje celovškega Mestnega gledališča se je v Ljubljani (kjer so bile vstopnice razprodane v dveh urah) in Mariboru razvilo v popoln uspeh. Prenapolnjeni dvorani, navdušena publika, s katero so Celovčani takoj našli pravi kontakt, in zelo pohvalne kritike v tisku — to so zunanji odrazi tega uspelega gostovanja, o katerem je ljubljansko „Delo" med drugim zapisalo: Gostovanje Celovčanov je zapustilo zelo ugoden vtis; gostje so nam pripravili zelo vesel, prijeten večer, za kar se jim je naša publika oddolžila z dolgotrajnimi aplavzi.

Ob gostovanju v Ljubljani in Mariboru je bila z obeh strani poudarjena tudi želja po nadaljnjih izmenjavah. Ravnatelj celovškega gledališča Böhm, ko je izrazil veselje nad tem obiskom, s katerim je bil vrnjen nedavni obisk ljubljanske Opere v Celovcu ter so bile „potrjene kulturne zveze, ki so se med našima sosednima deželama v zadnjih letih močno poglobile," je poudaril željo, da bi se ta gostovanja nadaljevala tudi v prihodnje tembolj, ker nameravajo tudi v Celovcu prihodnje leto znova povabiti ljubljansko Opero. V tej zvezi je Böhm dejal, da je zadnje gostovanje ljubljanske Opere na Koroškem zbudilo s svojo umetniško ravnijo velik odmev, kar velja še posebej za moderno slovensko opero „Ekvinokcij", ki jo je zaradi velikega zanimanja posredoval tudi v Köln, kjer deluje zdaj nekdanji glasbeni vodja celovškega radia dr. Zertl.

VESELE IN PRIJETNE
PRAZNIKE VSEM BRALCEM,
SODELAVCEM
IN PRIJATELJEM

SLOVENSKI vestnik
UREDNIŠTVO - UPRAVA

„Oscar" za jugoslovanski film

Lani je bila deležna največjega priznanja jugoslovanska književnost, ko je pisatelj Ivo Andrič kot prvi jugoslovanski književnik prejel Nobelovo nagrado za literaturo. Letos pa je bilo najvišje priznanje — filmska nagrada »Oscar« — podeljena jugoslovanskemu filmu, namreč risanki »Nadomestek« avtorja Dušana Vukotiča.

Letošnje »Oscarje« so podeljevali v Santa Monici blizu Hollywooda. Največ nagrad — kar enajst — je prejel film »West Side story« režiserjev Jeroma Robbinsa in Roberta Wiseja. Za najboljšo žensko vlogo je bila nagrajena Sofia Loren za podano glavno vlogo v filmu »La Ciociari«, medtem ko je Maximillian Schell prejel nagrado za vlogo branilca v »Nürnberškem procesu«.

Za najboljšo filmsko risanko je — kakor smo že povedali — prejel Oscarja Dušan Vukotič, ki je Jugoslavijo zastopal s svojim »Nadomestkom«. Njegov uspeh je toliko večji, če upoštevamo, da je komisija najprej izbrala dvajset risank in nato vzela v ožji izbor le še pet — od teh iz Evrope samo »Nadomestek«, eno risanko iz proizvodnje Walta Disneya ter tri iz proizvodnje »Warner Bross«. Jugoslovansko filmsko risanko so v tej konkurenci nagradili zaradi odlične ideje in zaradi duhovite realizacije.

„Dijaški glas" v novi številki:

„Zavedamo se, da smo šele na začetku"

Dobro se zavedamo, da naš literarni trud kot celota še ne predstavlja posebnega napredka v koroškem literarnem ustvarjanju. Zavedamo se, da so naši poizkusi sedaj še dokaj nezreli; dijaki smo, ne pesniki in pisatelji. V razvoju, začetniškem razvoju, čeprav smo zbrali prispevkov že za tri številke.

Tako je med drugim zapisal v uvodni besedi uredniški odbor, ko je predstavil novo — že tretjo številko literarnega obzornika dijakov Državne realne gimnazije in gimnazije za Slovence v Celovcu »Dijaški glas«. S tem je tudi povedal, da ne gre pisati stroge kritike na račun mladih ljudi, ki svojo ljubezen do maternega jezika skušajo izpričati tudi v bolj ali manj uspešno umetniško oblikovani besedi. Res, kritika tukaj ne bi bila na mestu, toliko bolj pa je treba poudariti razveseljivo dejstvo, da naša mladina na slovenski gimnaziji sama pravilno oceni svoje zmogljivosti in marljivo ter samozavestno, vendar brez škodljivega samoljublja, išče pot naprej, pot nadaljnjega razvoja.

Z veseljem prebiramo »Dijaški glas« stran za stranjo, kjer se vrstijo kratke povestice, sestavki in pesmi: to je delo naših mladih, to so prvi poskusi literarnega ustvarjanja naših dijakov in dijakinj od prvega do sedmega razreda. Veliko prisrčnosti je v njih in topla je njihova beseda, polna truda in prizadevnosti, pa tudi prepojena z ljubeznijo do govorice, ki jo je vsak posameznik najprej slišal od svoje matere. In v tej govorici nam pripoveduje mladina o otroških letih, polnih lepih spominov, o svojem mladem življenju in okolju, v katerem živi, o raznih doživljanjih in o svojih notranjih občutjih. Mnogo je teh drobnih utrinkov in v vsakem posebej ter v vseh skupaj se zrcali svet in se odraža življenje, kot ga doživlja mladi človek. In besedo priznanja je treba izreči še za ilustracije (Zorka Weiss in Hubert Greiner) ter priloge, za katere so posrečene linoreze prispevali Zorka Weiss, Hubert Greiner in Bogomir Bogataj.

»Dijaški glas«, ki je doslej izšel v treh številkah, je vsekakor lepo spričevalo naše mladine na slovenski gimnaziji.

Zanimivo predavanje v Celovcu:

Od Triglava do Ohrida

Pod tem naslovom je v ponedeljek zvečer priredila celovška Ljudska univerza zanimivo predavanje, na katerem je znani slovenski alpinist in Kugijev učenec prof. dr. France Avčin v besedi in v skioptičnih slikah pripovedoval o naravnih krasotah precejšnjega dela Jugoslavije.

Zanimanje za to predavanje je bilo silno veliko in so obiskovalci napolnili veliko dvorano Delavske zbornice, kar je za celovške razmere vsekakor redkost. Pa nikomur ni bilo žal, saj je predavatelj, ki se je povabilu odzval kljub težki poškodbi noge, v zelo dobri nemščini (mislimo, da njegovo opravičilo ni bilo potrebno, da „nemškega jezika ne obvlada tako dobro, ker je tehnik in ne jezikoslovec") in v prijetnem kramljanju pripovedoval o lepotah krajev, katere so navdušeno opevali tudi številni pesniki in pisatelji raznih narodnosti. Posebno doživetje pa so bili njegovi prekrasni posnetki, katerih čudovita barvitost je dovolj zgovorno pričala o mojstrskih sposobnostih avtorja, čeprav je le-ta skromno pristavil, da je „samo amater".

V kratkih stavkih sploh ni mogoče opisati vsega lepega, kar je nudilo to predavanje; za tak opis bi bil potreben obširen članek. Pa še ta ne bi mogel niti približno posredovati prelestne krasote, s katero je bogato obdarovana pokrajina med ponosnimi velikani Karavank in Julijcev ter sinjo modrino Jadrana. Predavanje pa ni pokazalo le prirodnih lepot, marveč tudi zgodovino teh krajev in njihovih ljudi.

Tako je v vsej pestrosti in zanimivosti zaživela pred številnimi obiskovalci predavanja dežela, ki jo upravičeno prištevajo med najlepše in tujskoprometno najbolj privlačne dele sveta — to je dežela „od Triglava do Ohrida".

Drago Druškovič: 8

Koroški Slovenci v Avstriji

Ob današnji Koroški pa seveda ne moremo mimo dejstva, da je sedanji šolski sistem manjšinske šole neenoten.

Predvsem pa velja posvetiti vso pozornost ekonomskemu činitelju. Za bistveno oznako smo izbrali iz razprave novejšega datuma naslednje: *»Od koroških upravnih okrajev je politični okraj Völkermarkt* (Velikovec), *če ga ocenjujemo po deležu v industriji in obrti zaposlenih, najmanj industrializiran* (je eden največjih okoliševv, kjer živi narodna manjšina ibid.); *največji delež izkazuje upravni okraj Villach-Land* (Beljak-podeželje), *če izvzamemo avtonomni mesti Klagenfurt* (Celovec) *in Villach* (Beljak). *V političnem okraju Klagenfurt-Land* (Celovec-podeželje) *sta dve tretjini usmerjeni k poljedelstvu* (spet okoliš, kjer prevladuje narodna manjšina ibid.), *kar med drugim lahko naslonimo tudi na rodovitnost tal . . .«* V preskrbi glavnega mesta (Celovec-Klagenfurt) z mlekom zaostaja n. pr. področje Rožne doline, kjer gre za pretežno malega in srednjega kmeta; v preskrbi z mesom prevladuje vzhod (okraj Velikovec-Völkermarkt) in zaostaja Rož. Nasprotno pa so kmetje iz slovenskega in jezikovno mešanega področja pri svojem nakupu usmerjeni v glavno mesto (Celovec-Klagenfurt), tako da imenujejo še danes v Celovcu sleherni četrtek, ko se zgrnejo v mesto po svojih opravkih ljudje iz slovenskega ter jezikovno mešanega ozemlja, slovensko nedeljo (windischer Sonntag). Pojasnilo glede ekonomske zaprtosti Koroške proti jugovzhodu naj dopolni naš pogled na značilnost ekonomske odvisnosti manjšine: *»Obe drugi progi, z izhodiščem v Klagenfurtu* (Celovcu) *imata zaradi politične in gospodarske orientacije sosedne države Jugoslavije le lokalni pomen.«*[30] Omenjeni progi vežeta avstrijsko omrežje z jugoslovanskim na priključkih Pliberk, Podroščica. V prihodnosti bo tako ugotovitev vsekakor spremenil dogovor o malem obmejnem prometu; na tem mestu tudi ne bi veljalo komentirati enostranske formulacije citiranega avtorja v drugače izredno temeljiti razpravi.

Preiskava problema bi morala upoštevati vsekakor tudi še vprašanja finančnih fondov in vseh drugih praktičnih pogojev, ki lahko učinkujejo na ugodnejši razvoj vprašanja.

Če bi se vrnili še enkrat na politične vzroke, ki zavirajo rešitev šolskega vprašanja, bi se morali ustaviti ob izsiljenem plebiscitu — otrok, ali so za ali proti dvojezični šoli. Tega je deležen sleherni letnik ob vstopu v šolo. Tudi geslo o sloveniziranju Koroške in glasovi o tem, da Slovenci zahtevajo najmanj 800 uradnikov ali pa zahteva, da je treba tiste, ki so jim v državni pogodbi namenili varstvo, šele ugotoviti (kar imenujejo tretji plebiscit), ne potrebuje več komentarja. Človek bi lahko zapisal, da gre za deželo, ki je ali že okužena s plebiscitno mrzlico ali pa je tako daleč razvila svojo demokracijo, da več ne more brez referendumov.

Med pogledi, s katerimi se je avstrijski kvalificirani človek v domači javnosti najbolj približal problemu samemu in stvarni rešitvi, moramo pred zaključkom posredovati vsaj še stališča (odgovor koroškemu nacionalizmu), ki jih je v svojem pismu dunajskemu tedniku zapisal ob koncu leta 1960 dr. E. Körner: *»Za 59 % odločitev v času plebiscita 10. oktobra 1920 in nedeljivo Koroško v okviru Avstrije se je treba zahvaliti avstrijski usmerjenosti mnogih Slovencev (vindišarjev). Ob analizi plebiscita, ki jo je ob trideseti obletnici izdala skupina titoistično usmerjenih koroških Slovencev«*, opozarja avtor, *»da se le-ta po pristopu FLRJ k avstrijski državni pogodbi 1955 prav tako kot katoliška skupina priznava k demokratični republiki Avstriji. Resnično patriotska in kristjanska naloga avstrijske večine na Koroškem bi bila, da bi pospeševala slovensko manjšino in bi jo z resnično enakopravnostjo slovenskega jezika, ki je izza dni starih Bavarcev doma na Koroškem, v celoti pomirila s človeka dostojnim bivanjem v avstrijski zvezni državi; s tem bi izključila sleherno diskusijo o mejah tudi v bodoče, to le tedaj, ko bi opustili ugotavljanje manjšine in tudi velikonemške spletke. Mi, Avstrijci, bi lahko le tedaj kritizirali vsakoletno italijansko bocensko spominsko »zmagoslavje« kot šovinistično, če bi tudi mi po koroškem deželnem glavarju Pieschu, leta je dal za to pobudo 13. 2. 1947, opustiti odpiranje boleče rane, ali pa bi namenili oktobrsko proslavo bratstvu med obema narodoma, kot je na to opozarjala že socialno-demokratska »Arbeiterwille« 9. oktobra 1924. Velikodušna novoavstrijska manjšinska politika v praksi bi bila koristnejša, kot da gojimo ‚staro avstrijsko tradicijo', koristnejša za spor ob Južni Tirolski ali kot le teoretično sklicevanje na donavsko monarhijo, katere razlike veže še vedno bogata skupna zgodovina in kulturna zavest.«*[31])

Že z ugotovitvijo, da obstaja slovensko narodno vprašanje kot problem narodnih manjšin v sosednih državah[32]), moremo govoriti o njihovi funkciji.

Sodobnost jim je deklarativno namenila v okviru koeksistence vlogo subjekta in posrednika. Ocena stvarnega položaja kakor tudi moralni kodeks človekovih pravic govorita za upravičenost omenjene obravnave, predvsem torej še za živo funkcijo, ki se izraža tudi v vlogi subjekta in možni dejavnosti posrednika. Vse to pomeni le tisto usmeritev večine, ki krepi narodno manjšino v njenih razvojnih prizadevanjih. Le tako bo lahko bogastvo za večino, od katere terja čas prav tako bistveno spremenjen pogled na odnose do manjšine.

(Nadaljevanje prihodnjič)

30) **E. Schmid, Die Beziehungen der Stadt Klagenfurt zu ihrem Umland, založ. Amt der Kärntner Landesregierung, Abteilung Landesplanung und Raumforschung, str. 1, 8, 13, 14, 20, 23.**

31) **Die Furche, št. 52/53, str. 13, 1960.**

32) **E. Kardelj, Razvoj slovenskega narodnega vprašanja, Ljubljana 1957, 2. pregledana in dopolnjena izdaja, XLVII.**

Vstajenja dan

Težko je ljudstvu, ki je že v zibelki izgubilo svobodo. Slovensko ljudstvo na Koroškem je zasužnjeno stoletja, zasužnjen in zaničevan je njegov jezik. Še več, zaradi zvestobe jeziku in svojemu rodu je bila osporavana in okrnjevana njegova materialna eksistenca. Ne bi bilo lahko navajati vseh socialnih in gospodarskih zapostavljanj, ki so našemu človeku sledile zaradi njegove zavestne pripadnosti slovenskemu ljudstvu, zvestobe sebi in neomajne značajnosti. Na lastni zemlji je naš človek trpin in pogosto zaničevan. Odrekali in osporavali so mu tudi košček kruha, trdega in črnega; pri sprejemanju v službe in namestitve so ga ocenjevali kot manjvrednega, kakor to delajo tudi belci med črnci. Bel obložen kruh so jedli pripadniki močnejšega naroda in zviška gledali na slovensko rajo, ubogega Lazarja, ki je pobiral drobtine z bogato obložene mize bogatinov in mogočnežev. Slovenski človek, kmet, delavec in izobraženec, se je moral rvati za svoj obstoj.

Ob vsem tem je naravnost čudno, da slovenski narod, predvsem na naši zgodovinski zemlji, ni popolnoma utonil in da se je obranil kljub vsemu. Pod obstoječimi razmerami so bila na primer tudi ljudska štetja že vedno netočna. Toda čeprav slovenskega ljudstva načrtno iz desetletja v desetletje naštevajo na papirju vedno manj, kar ne more biti po naravnem redu in razvoju, smo bili in bomo tukaj. V polpretekli zgodovini je naše ljudstvo gotovo prestalo vihar, ki ga svet še ni videl strašnejšega. Biti ali ne biti, je bilo vprašanje. Nacistični samodržec je izpodkopaval korenine našemu življu, dokončno je hotel nasilno uničiti naše ljudstvo in ga iztrebiti z dobrih tisoč let iz roda v rod podedovane naše zemlje.

In v preveliko čudo glej: Ko je prišlo najhujše preganjanje, slovensko ljudstvo ni klonilo — uprlo se je in strlo sekiro, nastavljeno na korenine slovenskega ljudstva na Koroškem, ki so ga hoteli nacistični nasilniki načrtno iztrebiti in izbrisati slovensko govorico iz koroške dežele. Naše ljudstvo ni hotelo umreti, junaško je vzelo križ na rame, uprlo se je in v strašnem trpljenju s smrtjo, krvjo in solzami prestalo veliki petek. Izmučeno do skrajnosti si je priborilo jutranjo zarjo velike nedelje — stajenje.

Kaj pravi o narodu trpinu, ki kljub težki peti pritiska noče umreti, tudi ne na naši s krvjo porošeni koroški zemlji, pisatelj Ivan Cankar? Tako-le je zapisal: Močan si o slovenski narod! Tisoč in pet sto let krvaviš, izkrvavel nisi! Narod mehkužnih bi dušo izdihnil, še sveče bi mu ne vžgali, še bilj bi mu ne peli — ti pa tisočkrat ranjen, v trpljenju utrjen, ti komaj zmajaš z rameni in praviš: Nikarte, ta burka je stara že tisoč let.

Gotovo čudovite in globoke so Cankarjeve besede, ki nam lahko dajejo pogum, pogum vsem, ki jih v trenutkih tesnobe potiska vihar nasilja in neizpolnjenih pravičnih, utemeljenih in priborjenih naravnih naših eksistenčnih pravic v črni pesimizem in dvom o naši bodočnosti. Pogosto klonemo po nepotrebnem, še smo, ki ponižno in pohlevno dvigamo in zračimo klobuk pred onim, ki se smatra prav zaradi tega za več, ker ni Slovenec ali pa je svojo narodnost izdal in prodal, pa je to lahko najmanjši uradniček ali napihnjen in domišljav sosed, ki se je iz profitarskih nagonov izneveril izročilom svojih slovenskih prednikov ter si domišlja in predstavlja, da v očeh močnejšega in vladajočega naroda kaj več velja. Ta veljava je zelo dvomljiva, kajti zgodovinska prislovica drži, da nasprotnik izdajstvo ljubi, izdajalca pa zaničuje kot neznačajnega in nezanesljivega človeka. Pošteni in uvidevni nemško govoreči sodeželani hote ali nehote spoštujejo in cenijo onega našega človeka, ki kljub vsemu ostane zvest svojemu ljudstvu.

Več poguma, odločnosti in samozavesti ter količino klenega optimizma nam je treba! Po gigantski zmagi na smrt obsojenih nad nacističnim nasiljem so se pred 17-timi leti odprla koncentracijska in izseljeniška taborišča, ugasnili so ognji v pečeh smrti — krematorijih — in odprla se je pot v novo lepše življenje. V tistih majniških dneh leta 1945 je bil znova tudi vstajenja dan koroškega slovenskega ljudstva, vstalo je takorekoč iz groba . . . Koroška domovina, ki jo po pravici imenujejo zibelko slovenstva, ne sme postati grob koroških Slovencev, na katerem bi naši smrtni sovražniki igrali orgije zmage in veselja. Tega veselja jim seve nikdar ne bomo priredili, prav tudi zato, ker so vsi svobodoljubni ljudje sosedne narodnosti z nami, kakor lahko slišimo iz ust uglednih sodeželanov in razberemo iz tiska, ki je resnico- in pravicoljuben. Vzroka dovolj, da ne zapademo črnemu pesimizmu o naši bodočnosti, temveč z zdravim optimizmom vzdramimo sebe in vse naše v zmoti tavajoče brate. Dobra in prepričevalna beseda najde hvaležno mesto in odprto srce, zato je treba, da se za to prosveto brez strahu in oklevanja zastavijo vsi naši rojaki, ki niso podlegli tujim vabam. Izgubljeni sinovi in hčere slovenskega rodu bodo srečni, če se bodo vrnili v lepoto in veličino izročil staršev in davnih prednikov, kajti v tem je pristna in neskaljena lepota, kakor so zapisali ne le slovenski temveč tudi nemški pesniki in pisatelji.

Vstajenja dan — vstali smo tudi mi in premagali smrt. Praznovali bomo ta praznik v pomladanskem času in pomlad je čas pomlajenja in prebujenja. Dramimo iz mrtvila tudi tiste nezavedne brate, ki povečini niso zaplesali iz vrst svojega ljudstva po lastni krivdi.

Cankar je dejal: Težkih tisoč let! Da, težkih tisoč let gleda na nas, tisoč let in več so branili in obranili naši predniki slovensko grudo in našo pesem ter govorico na koroških tleh. Storimo tudi mi tako!

Občni zbor Zveze slovenskih izseljencev:

Čutimo v sebi moralno silo

ki nam bo pomagala, da bomo ostali zvesti rodu in jeziku

Dvajseti obletnici izseljevanja koroških Slovencev je bil posvečen tudi letošnji občni zbor Zveze slovenskih izseljencev, na katerem se je zadnjo soboto zbralo pred spominsko prireditvijo blizu tri sto zastopnikov izseljeniških družin iz vseh tistih krajev, kjer so nacisti 14. in 15. aprila 1942 z množičnim izseljevanjem začeli uresničevati svoj zločinski načrt o popolnem iztrebljenje slovenskega ljudstva na Koroškem. Občnega zbora so se udeležili tudi predstavniki bratske slovenske manjšine v Italiji ter zastopnik tistih gorenjskih družin, ki so bile skupno z našimi izseljenci v taboriščih v Nemčiji.

Uvodoma so se na občnem zboru zbrani izseljenci spomnili vseh svojih umrlih sotrpinov, tistih, ki jih je krutost nasilja zrušila že v izseljeništvu, in vseh onih, ki so umrli po vrnitvi v domovino. **„Dolga, zelo dolga je njihova vrsta** — je dejal Janko Ogris —; **danes in vsak dan nas nenehno opozarjajo, da nikdar ne smemo pozabiti ogromnih žrtev, ki jih je slovensko ljudstvo na Koroškem moralo doprinesti za svobodo in mir. Kot neme priče nasilja in krivic nas rotijo, naj bomo budni, da se časi, podobni onim pred dvajsetimi leti, nikdar več ne bodo povrnili."** Kot viden znak častnega spomina dragocenim žrtvam je Zveza slovenskih izseljencev ob dvajseti obletnici izselitve položila na grob svojega dolgoletnega predsednika Vinka Gröblacherja venec — simbolično v spomin in čast vsem neštetim žrtvam nasilja.

V imenu bratske slovenske manjšine v Italiji je na občnem zboru spregovoril predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze v Trstu dr. Jože Dekleva. Poudaril je, da je usoda Slovencev v Avstriji in Italiji bila v preteklosti in je danes tesno povezana in bo tesno povezana tudi v bodoče. **„Vi in mi smo morali mnogo pretrpeti, vendar hočemo biti lojalni do države, v kateri živimo. Zato pa zahtevamo, da se nam prizna popolna enakopravnost, ker le tako bomo mogli uspešno vršiti važno nalogo, namreč biti most prijateljstva med sosednimi narodi in državami."** Tudi zastopnik izseljeniških družin z Jesenic je opozoril na skupno usodo pregnanstva v nemških taboriščih in poudaril, **naj bodo prav izseljenci tisti, ki bodo ne glede na mejne pregrade največ prispevali za stvar miru in prijateljstva med narodi.**

Po poročilu tajnika ZSI, ki je spomnil na strašne dogodke pred dvajsetimi leti ter nato obrazložil razna vprašanja v zvezi z odškodnino, ki je bila končno priznana tudi slovenskim izseljencem, je spregovoril predsednik ZSO dr. Franci Zwitter in med drugim dejal:

Ob 20. obletnici izseljevanja je naša posebna dolžnost, da se spomnimo trpljenja, ki se je začelo pred dvajsetimi leti. V taboriščih ste hrepeneli po domači zemlji: verovali ste, da bo zmagala pravica — in je tudi zmagala. Vi sami ste si s svojim trpljenjem in svojo zvestobo priborili svobodo, priborili pravico, da spet lahko obdelujete podedovano zemljo.

Danes nas spet hočejo ugotavljati in celo pravijo, da se je preveč izseljencev vrnilo domov. Pred dvajsetimi leti so točno vedeli, kje živimo koroški Slovenci in povsod tam, kjer so nas izseljevali, živimo tudi danes. Zato manjšine sploh ni treba ugotavljati, zlasti pa ne gre generaciji, ki je bila obsojena na smrt. Zakaj vendar tako kričijo po ugotavljanju! Zato, ker hočejo danes spet nadaljevati politiko, ki so jo hoteli končati pred dvajsetimi leti. Toda ni se jim posrečilo, to je vaša zasluga in zasluga vseh tistih, ki so šli v boj in so varovali domove in jezik; vsem velja naša iskrena zahvala.

Če se danes spominjamo začetka trpljenja, ne bi bilo dovolj, če bi videli samo trpljenje. Ponosno smo ga prestali in mali slovenski narod je dokazal, da noče kloniti. Danes vidimo tudi pridobitve tega trpljenja, čutimo v sebi moralno silo, ki nam bo pomagala, da bomo ostali zvesti rodu in jeziku.

Končno je bila tudi vam izseljencem priznana odškodnina, kar pa ni zasluga te ali one organizacije, marveč edino zasluga vas samih. Vendar ne gre samo za materialno priznanje našega trpljenja; zahtevamo predvsem moralno popravo škode, zlasti na šolskem in jezikovnem področju, kjer z dosedanjimi zakoni še dolgo ni bila popravljena. Zavedati pa se moramo, da bomo pravice dosegli le, če bo ostala v nas živa izseljeniška zavest, ki nas uči, da se je za pravice treba boriti. Zato bomo s tega zbora in današnje spominske prireditve šli s trdno vero in sklepom, da hočemo tiste ideale, za katere smo trpeli in se zanje borili, vcepiti v srca naše mladine, da jo tako obvarujemo pred usodnimi dogodki, kot smo jih mi doživljali pred dvajsetimi leti!

Po izvolitvi novega odbora ZSI (ponovno je bilo v celoti potrjeno dosedanje vodstvo izseljeniške organizacije) je občni zbor za zaključek soglasno sklenil resolucijo zvezni in deželni vladi, katere besedilo objavljamo na drugi strani.

POTUJOČI KINO SPZ PREDVAJA

Slovenski mladinski film

„TI LOVIŠ"

v soboto, **dne 28. aprila 1962** ob 20.00 uri v **Škofičah pri Kreuzwirtu,**

v nedeljo, **dne 29. aprila 1962,** ob 14.30 uri v **Bilčovsu** pri Miklavžu,

ob 20.00 uri v **Ledincah** pri Rauschu.

Film je dostopen tudi za šolsko mladino.

ZVEZA VOJNIH ŽRTEV priredi v nedeljo dne 6. maja 1962 na velesejmskem prostoru v Celovcu tombolo v velikem obsegu. Začetek tombole bo ob 14.00 uri. Med dobitki je pet novih osebnih avtomobilov, razen teh pa še množina drugih zaželjenih in vrednostnih glavnih dobitkov, kakor televizijski aparat, pralni stroj, mopedi, hladilnik in drugo. Poleg tega je na razpolago še pet sto drugih manjših dobitkov. Srečka za tombolo stane 10 šilingov in komur bo sreča mila, bo lahko z desetimi šilingi zadel lep dobitek. Kdor pa ne bo zadel, in vsi nikakor ne bodo, pa naj ima zavest, da je z desetimi šilingi podprl človekoljubno ustanovo Zvezo vojnih žrtev.

KOLEDAR

Sobota, 21. april: Vel. Sobota
Nedelja, 22. april: Velika noč
Ponedeljek, 23. april: Vel. ponedeljek
Torek, 24. april: Jurij
Sreda, 25. april: Marko
Četrtek, 26. april: Klet in M.
Petek, 27. april: Cita

Zahvala slovenskih organizacij

Po sobotni spominski prireditvi, s katero smo se koroški Slovenci ob 20. obletnici izseljevanja slovenskih koroških družin dostojno spomnili najtemnejših dni v zgodovini našega ljudstva, čuti Zveza slovenskih organizacij na Koroškem potrebo, da se zahvali vsem, ki so kakorkoli prispevali k zelo lepemu poteku te prireditve.

Zahvala velja zlasti pevovodjem, pevkam in pevcem in ne nazadnje prireditvenemu odboru, v katerem so bili:

dr. Franci Zwitter, Lovro Kramer, Janko Ogris st., Folti Hartmann, Pavle Kernjak, Vladimir Pružnik, Šimej Wrulich, Blaž Singer, Andrej Kokot, Rado Janežič;

dr. Valentin Inzko, dr. Joško Tischler, Tomaž Holmar, dr. Pavle Zablatnik, dr. Franc Kraiger, Lovro Kaselj, Milka Hartman, Hanzi Gabriel, dr. Reginald Vospernik, Lojz Gregorič.

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

Škorčeva jabolka

Nekega pomladanskega dne je dejal mali Peter:

— Hočem jabolko! Jabolko hočem!

Slišal ga je dedek Jakob, ki je prav tedaj izdeloval hišice za spomladanske goste — ptice selivke.

Dedek je prikimal in dejal:

— Če hočeš jabolko, mi pomagaj delati hišice!

Peter si je želel jabolko in zato je brž pričel pomagati dedku.

In izdelala sta mnogo lesenih hišic s paličico pred okroglim vhodom. Razvrstila sta jih lepo po klopi in uživala v svojem delu.

— Kje pa so jabolka? — je vprašal Peter.

— Počakaj, najprej je treba hišice razmestiti po sadovnjaku!

In pobesila sta hišice po deblih. Ko sta končala, je zopet vprašal Peter:

— Dedek, kaj pa jabolka?

— Ej, dragi moj, jabolka boš dobil od stanovalcev teh hišic. Kmalu bodo prileteli . . .

Kmalu so prispeli škorci. Ko so zagledali nove hišice, so veselo zaščebetali.

Nekaj dni se je škorcem strašno mudilo: prinašali so perje, vato, travnate bilke — gradili so gnezda.

— No, dedek, kdaj dobim jabolka? — je silil Peter v dedka.

— Počakaj, potrpi! Saj vidiš, da zdaj nimajo časa.

Peter je potrpežljivo čakal, ampak škorci nikdar niso imeli časa. Ves dan so pridno delali po vrtu. Peter je kopal gredice, okopaval sadno drevje, škorci pa so skakali po drevju, lovili škodljive žuželke in črvičke ter ščebetali.

— Poslušaj jih, kaj ščebetajo! — reče dedek Petru. — Takole govorijo: »Nam črvi — Petru jabolka! Nam črvi — Petru jabolka!«

Peter prisluškuje ptičjemu ščebetanju. Prav pravi dedek. Prav tako pravijo.

— Kdaj bom pa jaz dobil svoja jabolka?

— Kmalu, prej morajo še nahraniti svoje otročičke.

Škorci so naučili svoje otročičke letenja, otročički pa so brž odleteli na drevje in pričeli loviti gosenice in črvičke. Črviček se hoče zariti v jabolko, škorček pa ga kljune in že je v njegovem želodčku. Stari škorci pa sedijo pred hišicami in prepevajo:

»Čim manj bo črvičkov, tem več bo jabolk!«

In res: čim bolj se je bližala jesen, tem manj črvičkov in tem več jabolk je bilo v sadovnjaku.

Peter se je sprehajal po vrtu z velikim jabolkom v roki. Opazil ga je dedek Jakob.

— No, Peter, ali so dobra škorčeva jabolka?

— Dobra so . . .

Škorci so dobili svoje hišice in zato so varovali jabolka v sadovnjaku.

(Iz ruščine)

Kako so bratje našli očetov zaklad

MOLDAVSKA PRAVLJICA

Nekoč je živel možak. Imel je tri sinove. Sam je bil prizadeven in marljiv človek, nikoli ni sedel prekrižanih rok. Delal je od ranega jutra do poznega večera, ne da bi se kaj spomnil na utrujenost. In vse mu je šlo v klasje.

Njegovi sinovi so bili postavni, močni krepki, delali pa niso radi.

Oče je garal na njivah in na vrtu in v hiši, sinovi pa so sedeli v senci pod drevjem in klepetali, ali pa so na Dnjestru lovili ribe.

„Zakaj nikoli ne delate! Zakaj očetu nikdar ne pomagate!" so jih vprašali sosedje.

„Zakaj bi pa delali!" odvrnejo sinovi. „Saj skrbi oče za nas — vse napravi sam."

Tako so živeli leto za letom.

Sinovi so zrastli, oče pa se je postaral in oslabel, in že ni mogel več tako delati, kot je delal poprej. Sadovnjak okoli domačije se je zanemaril, njive je prerastel plevel.

Sinovi to vidijo, pa ne marajo delati.

„Zakaj pa sedite križemrok, sinovi!" jih vpraša oče. „Ko sem bil jaz mlad, sem delal jaz, zdaj ste pa vi na vrsti."

„Se bomo že še nadelali," odvrnejo sinovi.

Starca je zaskelelo pri srcu, ko je videl, kakšni lenuhi so njegovi sinovi. Od gorja je zbolel in legel.

Tedaj je družina čisto obubožala. Sadovnjak je bil ves zaraščen in zapuščen, v njem so pognale take koprive in visoka trava, da se hiše skoraj ni več videlo ven.

Nekoč je starec poklical sinove in jim je rekel:

„Sinovi, moja smrtna ura je udarila. Kako boste živeli brez mene! Delati ne marate in ne znate!"

Sinovom so se stisnila srca, zajokali so.

„Povej nam, očka, reci nam kaj za slovo, nasvetuj nam kaj!" je zaprosil najstarejši sin.

„Dobro!" reče oče. „Razodenem vam skrivnost. Vsi veste, da sva z vašo pokojno materjo kar naprej delala, ne da bi kdaj držala roke križem. V mnogih letih sva nakopičila bogastvo za vas — pisker zlata. Ta pisker sem zakopal blizu hiše, samo ne vem več prav, kje. Iščite moj zaklad in potem boste živeli, da za revščino še vedeli ne boste!"

Oče se je poslovil od sinov in je izdihnil.

Sinovi so pokopali starčka in požalovali za njim. Potem je rekel najstarejši brat:

„Bratje, velika revščina nas tare, ko še za kruh nimamo! Še pomnite, kaj nam je pred smrtjo rekel oče! Poiščimo pisker z zlatom!"

Bratje so vzeli lopate in so začeli kopati tik ob hiši. Kopali so in kopali, ali pisker z zlatom niso našli.

Tedaj je rekel srednji brat:

„Bratje! Če bomo tako kopali, nikoli ne najdemo očetnega zaklada. Prekopljimo vso zemljo okoli hiše!"

Bratje so privolili. Znova so prijeli za lopate in preobrnili vso zemljo, piskra z zlatom pa še niso našli.

„Eh," pravi najstarejši brat, „še enkrat prekopljimo zemljo, pa globlje! Morda je oče pisker z zlatom globoko zakopal!"

Bratje so privolili. Strašno jih je imelo, da bi že vendar našli očetni zaklad!

Znova so vsi pljunili v dlani.

Najstarejši brat koplje in koplje, in iznenada z lopato trči v veliko, trdo reč. Srce mu je močno udarilo, razveselil se je in je poklical brate:

„Brž sem k meni! Očetni zaklad sem našel!"

Pritekla sta srednji in najmlajši brat starejšemu na pomoč.

Naprezali so se in naprezali, in so izkopali težek kamen, ne pa pisker z zlatom.

Pobesili so nosove in si rekli:

„Kaj naj le napravimo s tem kamnom! Tu ga ne bomo pustili! Kar najdlje proč ga odnesimo in ga vrzimo v prepad!"

Tako so tudi napravili. Pobrali so kamen, ga spravili proč in začeli spet razkopavati zemljo. Ves dan so delali, na jed in na počitek so čisto pozabili! Še enkrat so vse prekopali. Zemlja je postala rahla in prhka. Piskra z zlatom pa še niso našli.

„Veste kaj," pravi najstarejši brat, „če smo že razkopali zemljo, je ne bomo pustili prazne! Vinograd si zasadimo na njej."

„Saj res!" pravijo bratje. „Vsaj naš trud ne bo zaman."

Zasadili so trto in jo negovali.

Minilo je nekaj let, in razrastel se jim je velik in lep vinograd. Dozorelo jim je sočno, sladko grozdje.

Bratje so nabrali lep pridelek. Sebi so pustili, kolikor so potrebovali, ostalo pa so prodali in veliko so izkupili.

Tedaj je rekel najstarejši brat:

„Nismo zaman razkopali vse naše zemlje: v njej smo našli dragocen zaklad, o katerem nam je bil pred smrtjo pravil oče."

Marta Gorup:

Putkin jajček

Naša putka ko- ko- ko
znesla nam je jajček,
pa je velik bil zelo,
da nikoli še tako,
naše putke jajček.

Vsi smo jajček gledat šli
in smo se čudili:
»Tale jajček je za tri,
to se res nam čudno zdi,«
vsi smo govorili.

Ivo Andrić 4

Travniška kronika

Noči so bile hude, zdele so se neskončne.

Težko se je privajal na nevajeno nizko ležišče na tleh od katerega se mu je vrtelo v glavi, in na vonj volne v polnih, nedavno „prevetrenih" blazinah. Često se je budil, ker ga je mučila vročica od soparice prenatlačenih volnenih blazin in odej, v želodcu pa pekle vzhodnjaške jedi, katere je težko uživati, še teže pa prebaviti. Vstajal je v temi in pil ostro, ledeno vodo, ki mu je grizla požiralnik in boleče hladila želodec.

Podnevi, ko se je pogovarjal s Pouqevillom ali z Davnom, je bil odločen in miren človek z določenim imenom, poklicem in činom, z jasnim ciljem in stvarnimi nalogami, zaradi katerih je prišel v to zavrženo turško pokrajino, kakor bi bil prišel v kateri koli drug kraj na svetu. Toda ponoči je bil to, kar je, in obenem vse tisto, kar je nekoč bil ali kar bi moral biti. Tako je sedaj človek, ki je ležal v temi dolgih februarskih noči, bil njemu samemu tuj, večkraten in v nekaterih trenutkih popolnoma neznan.

Celo zjutraj, ko ga je že ob svitu zbudila bajramska muzika bobnov in piščalk ali tekanje otrok v nadstropju nad njim, je potreboval nekaj časa, da se je streznil in ovedel. Dolgo je nihal med resničnostjo in sanjami, saj so sanje bile močneje povezane s stvarnostjo njegovega dosedanjega življenja, sedanja stvarnost je pa bila prej podobna sanjam, v katerih je človek nenadoma prestavljen v čudno, daljno deželo in postavljen v nenavadne okoliščine.

Tako je bilo tudi to prebujanje podobno nadaljevanju nočnih sanj, iz katerih je počasi in naporno prehajal v čudno stvarnost konzulovanja v daljnem turškem mestu Travniku.

In v tej mešanici novih in neobičajnih doživetij so se neudržljivo oglašali spomini, prepletajoč se z nalogami in skrbmi iz sedanjosti. Naglo in zmedeno so se vrstili dogodki njegovega življenja, se prikazovali v novi luči in novih sorazmerjih.

Za seboj je imel bogato in nemirno življenje.

Jean Baptiste-Etienne Daville je bil bliže štiridesetim ko tridesetim letom, visok, plavolas, pokončne hoje in odkritega pogleda. S sedemnajstimi leti je zapustil svoje rodno mesto na morskem obrežju severne Francije in prišel v Pariz kot toliki pred njim, iščoč kruha in slave. Po prvih iskanjih in skušnjah ga je kmalu pritegnila revolucija, kot milijone ostalih državljanov, in postala njegova osebna usoda. Zvezek pesmi in dvoje, troje drznih zasnutkov zgodovinskih in družbenih dram je ostalo v zaboju; odpovedal se je tudi skromnemu položaju uradniškega pripravnika in postal časnikar. Objavljal je pesmi in članke o književnosti, glavna skrb mu je bila Ustavodajna skupščina. Vso mladost in ves zanos, ki ga je bil zmožen, je vnašal v obširna poročila iz skupščine. Toda pod mlinskim kamnom revolucije se je vse drobilo, spreminjalo in zginjalo, naglo in brez sledu. Kakor se zgodi v sanjah, so ljudje prehajali na kratko in neposredno s položaja na položaj, od časti do časti, od sramote k smrti, od bede do slave, eni v to, eni v drugo smer.

V teh izrednih časih in okoliščinah, o katerih bomo še govorili, je Daville bil po vrsti časnikar, vojak, vojni prostovoljec v Španiji, uradnik čez noč postavljenega zunanjega ministrstva, poslan v Nemčijo, nato v Italijo, k Cisalpinski republiki in malteškemu redu. Potlej pa spet časnikar in književni poročevalec pariškega Moniteurja. In navsezadnje generalni konzul v Travniku z nalogo, da odpre konzulat ter ustvari in razvija trgovinske odnose s temi turškimi kraji, da pomaga francoskim zasedbenim oblastem v Dalmaciji in opazuje gibanje raje v Bosni in Srbiji.

Takšno bi bilo življenje tega Baruhovega gosta, če bi ga bilo treba v skopih besedah opisati za kratek curriculum vitae.

Toda sedaj, iz te čudne perspektive in nepričakovane tridnevne ječe, se je moral Daville često naravnost potruditi, da bi se natančno spomnil, kdo je in od kod, kaj vse je že doživel in po kaj je prišel sem in zakaj mora ves ljubi dan premerjati s koraki to rdečo bosensko preprogo.

Dokler je človek v svoji družbi in rednih razmerah, pomenijo ti podatki iz njegovega življenjepisa tudi zanj samega važna obdobja in pomenljiva življenjska razpotja. Toda brž ko ga naključje ali služba ali bolezen izloči in osami, začno ti podatki nenadoma bledeti in ugašati; čudovito naglo se sušijo in drobe ko mrtva maska iz lepenke in lošča, ki jo je človek nekoč uporabil. Izpod njih pa se pojavlja naše drugo, le nam znano življenje — „resnična" zgodba našega duha in telesa, nikjer zapisana, od nikogar niti slutena in le prerahlo povezana z na-

Zakaj vedno manj mladine v kmetijskih poklicih?

Močno nazadovanje prebivalstva kmetijskih in gozdarskih poklicev gre zadnja desetletja predvsem na račun odhajanja kmečke mladine in otrok kmetijskih in gozdnih delavcev v druge poklice. Ta proces še zdaleka ni zaključen. Nasprotno izgleda, da se bo v prihodnjih letih število prebivalstva v kmetijskih in gozdarskih poklicih še bolj skrčilo.

Kakor poroča osrednje združenje zbornic kmetijskih delavcev, je število bolniško zavarovanih kmetijskih in gozdnih delavcev med 14. in 18. letom starosti padlo v zadnjih 2 letih za 32 %. Medtem, ko je v industriji in obrti 34,3 % delavcev mlajših kakor 25 let, znaša njihov odstotek v kmetijstvu in gozdarstvu le 25,4 %. Zato pa je 26,5 % kmetijskih in gozdnih delavcev starejših od 50 let. Med industrijskimi in obrtnimi delavci pa je le 20,5 % starejših od 50 let.

O nazadovanju števila mladine v kmetijskih in gozdarskih poklicih govori tudi nazadovanje števila gojencev po raznih kmetijskih šolah in učnih zavodih. To število je med šolskim letom 1959/60 in 1960/61 padlo v državnem merilu za 19 %, vsled česar je bilo treba število šol zmanjšati za 11 %.

Gornje primerjave nazadovanja števila kmetijskih in gozdnih delavcev se nanašajo le na delavce, ki so bolniško zavarovani pri kmetijski bolniški blagajni. Čeprav zajema primerjava števila kmetijskih in gozdnih delavcev med 14. in 18. letom starosti le padec števila fantov od 6.160 na 4.155, števila deklet pa od 4.683 na 3.189 in čeprav se primerjava po starosti nanaša le na 124.498 bolniško zavarovanih kmetijskih in gozdnih delavcev, nazadovanje števila kmetijskih in gozdnih delavcev nikakor ni le problem, s katerim imajo opravka lastniki in upravniki kmetijskih veleposestev.

Poglejmo po vasi in po občini in spoznali bomo, da je gornja primerjava dokaj verna slika tudi našega, še vedno rado imenovanega »kmečkega« podeželja. Več kot polovica kmečkih ljudi na vasi je starih nad 35 let. Pod 20 let starih, ki so se oprijeli kmečkega poklica, pa je komaj dobra desetina, dočim jih je med industrijskimi in obrtnimi delavci skoraj petina. Ljudje kmečkega poklica so v glavnem stari ljudje, mlada, šoli odrasla generacija obrača kmetiji hrbet.

Vzroki tega stanja so dokaj jasni in v glavnem znani. Napačno bi bilo dolžiti mladino na vasi, da nima ljubezni do rodne grude in da jo zaničuje. To ni res. Res je nekaj drugega. Mladina na vasi kljub motorizaciji kmetijstva — in morda prav zaradi nje — v sedanji urejenosti in produktivnosti naših kmetij skoraj ne vidi tiste svoje bodočnosti, ki jo ji industrija in obrt že sedaj nudita. Zato gre z vedno večjega števila kmetij takorekoč zadnji sin in zadnja hčer za boljšim in lažjim kruhom, kakor je v zadnjih 10 letih postal kmečki.

Na kmetijah pa, ki so sodobno urejene in katerih obseg in produktivnost sta taka, da nudita družini solidno eksistenco, ne manjka mladega potomca, ki bo »prevzel«. Tam imata za kmetijski poklic določeni fant ali dekle tudi dosti ljubezni do rodne grude.

Da kmetijski veleposesti manjka kmetijskih delavcev, je vzrok v preteklosti, katere se marsikateri veleposestnik in njegov upravnik še nista otresla. Ker nočeta plačati svojih delavcev sorazmerno enako, kakor jih plačujeta industrija in obrt in kakor bi jih tudi ona lahko plačala, jim obračajo delavci hrbet.

Če pa na družinski kmetiji, kjer v družini ne koreninijo izraziti mezdni odnosi, odhajata zadnji sin in zadnja hčer v obrt in industrijo, potem moramo iskati krivdo edinole v gospodarjenju na kmetiji in v več kot obsojanja vrednih odnosih do gospodarskega izobraževanja kmečke mladine. Kdor v kmetovanju ne gre s časom, kdor v zadnjih 10 letih ni dvignil možnost krav za 1000 l mleka na kravo, hektarski donos žita za 10 q, onega krompirja pa za 100 q, kdor v svojem gozdu ne gospodari tako, da letno brez škode lahko poseka vsaj 5 m³ lesa po hektarju, kdor se noče spoprijazniti s tem, da mora gospodarstvo na kmetiji svojemu nasledniku predati, preden je ta dosegel starost 30 let, je eden glavnih vzrokov za tako rapidno nazadovanje števila mladine v kmečkem poklicu. —

Napravimo vse to, kar smo ravnokar prebrali in posvetimo vso skrb gospodarskemu izobraževanju naše mladine. Potem kmečki fant in dekle ne bosta imela le »veselje« do traktorja in avtomobila, temveč se bosta — kar je glavno in odločilno — z vero v svojo bodočnost z veseljem oprijela skrbi in dela na kmetiji.

Blaž Singer

Ne opravimo vigrednih poljskih del površno!

Kmetovalčeva pomlad se je letos pričela s tri- do štiritedensko zamudo. Sedaj bi bilo treba, da bi bilo vse poljsko delo hkrati opravljeno. Da kljub potrebni naglici tega dela ne bomo opravili površno in s tem še sami skvarili že itak precej neugodne pogoje za dosego zadovoljivih pridelkov, si zapomnimo:

Vigredno setev opravimo po naslednjem vrstnem redu: oves, jara pšenica, ječmen, vigredne krmne mešanice. S saditvijo krompirja in silokoruze ki zahtevata toplo zemljo, lahko še počakamo do prve tretjine maja, vendar moramo gledati, da bomo njivo čimprej preorali. Pred saditvijo koruze in krompirja ne pozabimo na večkratno brananje njive. S tem bomo najbolj uničevali nadležni plevel.

Oskrbe ozimin ter deteljišč in travnikov se lotimo šele, ko se bo zemlja na površju toliko osušila, da ne bo več mazala. Prej ne valjajmo in ne branajmo.

Z gnojenjem pomagajmo k hitri rasti in naglemu obraščanju! Oziminam, travnikom in jesenskim krmnim mešanicam dajmo takoj 75 do 100 kg nitramoncala po hektarju. To bo pospešilo rast in omogočilo naglo obraščanje. Isti obrok dajmo jarinam in jarim krmnim rastlinam ob setvi, koruzi in krompirju pa ob njunem vzniku.

Skrbimo povsod za naglo rast! Zlasti na travnatem svetu ter pri koruzi in krompirju! Zato posredujmo tudi še v maju in po prvi košnji z manjšimi obroki nitramoncala, da s pospešeno rastjo obidemo nevarnosti eventualne poletne suše, ki ni izključena.

Ali ne bi moglo te potrebe kriti domače kmetijstvo?

Kakor povzemamo po AIZ, je bil za velikonočne praznike s strani pristojnih krogov s carinskim popustom odobren uvoz

14,400.000 komadov jajc in
200.000 kg zaklanih piščancev.

Poleg tega je bil še odobren carine prost uvoz 300.000 kg pitanih rac za čas do 30. junija t. l.

Ali avstrijski kmetje še vedno samo s šunkami in klobasami mislijo na velikonočne praznike? Kakor izgleda, res še ne vemo, da je dandanes v tem času tudi potrošnja jajc in perutnine posebno velika. Na račun naše okornosti pa dela profit inozemsko kmetijstvo.

NAMIG ČASA

Ker je sedaj ponudba klavnih prašičev prevelika, bo v času poletnega turizma na trgu primanjkovalo mesnatih prašičev. Zato pričnimo odstavljene pujske naglo pitati, da jih bomo lahko še julija in avgusta kot mesnate prašiče z 80 do 90 kg teže postavili na trg.

Okrožnica SKZ

Te dni je Slovenska kmečka zveza razposlala okrožnico št. 4/62, ki vsebuje podrobna določila zveznega ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo o

AGRARNIH INVESTICIJSKIH KREDITIH

ki so letos na razpolago za

- **zboljšanje, novogradnjo in prezidavo kmetijskih stanovanjskih in gospodarskih poslopij;**
- **gospodarsko utrditev kmetijskih posestev (Besitzfestigung);**
- **preureditve in preusmeritve v načinu kmetovanja;**
- **zboljšanje agrarne strukture;**
- **pospeševanje kmetijske proizvodnje na raznih področjih.**

Kdor okrožnice ne bi prejel, jo lahko vsak čas dobi v pisarni Slovenske kmečke zveze, Celovec, Gasometergasse 10.

Razvoj na trgu s klavno živino

V teku meseca marca se je položaj na trgu s klavno živino po vsej državi precej zaostril. Ponudbe so pričele presegati povpraševanje v taki meri, da je bilo treba v okviru intervencijskih nakupov kmetijskega ministrstva vskladiščiti v zmrzovalnicah meso nad 7.700 goved, nad 3.100 telet in nad 18.600 prašičev.

Ta razvoj je razumljivo vplival tudi na cene klavne živine in prašičev na Koroškem. Težave so se zlasti pojavile pri vnovčenju klavnih prašičev, za katere je mogoče doseči kvečjemu še 12.50 šil. za kg žive teže, medtem ko so jih v marcu plačevali še po 13 šil. Za klavne prašiče na Koroškem to pot še niso našli možnosti izvoza, kakor ga imajo sosedne zvezne dežele, ki so doslej na Češkoslovaško in v Švico izvozile okoli 20.000 klavnih prašičev.

Manj občutljiv je bil razvoj zadnjega meseca na trgu s pitanimi govedi in teleti. Z ozirom na to, da je šlo v marcu tedensko povprečno 90 klavnih goved v Zahodno Nemčijo in okoli 40 reagentov na Dunaj, koroški trg s klavnimi biki, voli, telicami in kravami ni bil še hudo prenasičen. Cene za bike, vole in telice so se držale med 10 in 11 šil., one za krave pa med 7 in 9 šil. Začetkom aprila se je za mlada pitana goveda spet odprla možnost eksporta v Italijo. Poleg tega smo v zadnjih treh tednih s Koroške lahko izvozili dvakrat po 40 pitanih goved v Švico. Koroški izvoz klavnih goved je v prvi polovici aprila znašal 626 goved nasproti 260 govedom v prvi polovici marca. Ta razvoj je poživil povpraševanje za klavno živino in seveda pognal tudi cene nekoliko navzgor. Mlade pitane bikce in telice plačujejo sedaj po 11.50 do 12.— šil. in več, starejše bike in vole pa po 10 do 11.50 šil. Krave plačujejo slej ko prej po 7 do 9 šil., teleta pa po 15.— do 15.50 šil. za kilogram žive teže.

V zadnjih treh tednih je na Koroškem tudi spet oživel izvoz konj v Italijo. Izvoženih je bilo 160 konj.

Sedanji položaj na trgu s klavno živino, zlasti pa s prašiči na vasi ne sme ustvariti zmede! Sedanja prekomerna ponudba klavnih prašičev, tu in tam pa tudi pitanih goved je le začasna in bo nedvomno minila tekom meseca maja. Slovenska kmečka zveza priporoča, da ohranite mirno kri. Povlečite pitanje prašičev za kakšnih 14 dni, kjer pa je mogoče, zakoljite prašiče doma in jih shranite v zmrzovalnici. Ne ponujajte premočno pitanih bikov, volov in telic, da sami ne skvarite njihovo ceno. Pri teh bo povpraševanje kmalu večje, kot pa bo ponudba.

šimi družbenimi uspehi, ki je pa za nas in naše končno zlo ali dobro edino pomenljiva in edino stvarna.

Zgubljen v tej divjini je Daville v dolgi noči, ko so utihnili vsi šumi, gledal nazaj na svoje življenje kot na dolgo vrsto samo njemu znanih prizadevanj in padcev, bojev, junaštva, sreče, uspehov, polomov, grenkob, nasprotij nekoristnih žrtev in brezuspešnih popuščanj.

V temi in tihoti tega mesta, ki ga je videl komaj površno, kjer pa ga nedvomno čakajo skrbi in težave, se je zdelo, da ničesar na svetu ni mogoče ne urediti ne poravnati. V nekaterih trenutkih ga je obšla misel, da je za življenje treba veliko truda in za sleherni trud nesorazmerno veliko hrabrosti. Iz te teme niti enemu trudu ni videl konca. Da bi človek ne odnehal in omagal, slepi sam sebe, zasipava neizpolnjene naloge z novimi, katerih prav tako ne bo izpolnil, pa v tej novi prizadevnosti in novih naporih išče novih moči in več poguma. Tako krade samemu sebi in postaja sčasoma vse večji in brezupnejši dolžnik do sebe in vsega naokrog.

Ker pa se je bližal dan prvega obiska, so se ti spomini in premišljevanja čedalje bolj umikali novim vtisom in trenutnim, toda stvarnim skrbem in poslom. Daville se je osveščal. Občutja in spomini so odhajali v ozadje zavesti; večkrat se bodo še pojavljali od tu ter se čudno in nepričakovano vpletali med vsakdanje dogodke ali nenavadne doživljaje novega življenja v Travniku.

Naposled so minili tudi ti trije dolgi dnevi in njihove čudne noči. (S slutnjo, ki izmučenih ljudi navadno ne vara, je to jutro Daville pomislil: „Nemara pa so bili to še najmirnejši in najlepši dnevi, ki so mi usojeni v tej soteski.")

To jutro torej je že zgodaj zaslišal pod okni peket in hrzanje konj. Vzravnan in slovesen je sprejel poveljnika vezirjevih mamelukov, katerega je spremljal Davna. Vse je potekalo po vnaprej domenjenem in določenem načrtu. Prišlo je dvanajst vezirjevih mamelukov iz čete, katero je Mehmed paša za svoje osebno spremstvo pripeljal iz Egipta in bil nanjo prav posebno ponosen. Njihovi res spretno zviti turbani iz dragocene tkanine, zlate in svilene niti, njihove krive sablje, slikovito viseč ob konjih, in njihova široka vijolična oblačila so mamila vse poglede. Konji za konzula in spremljevalce so bili od glave do repa pokriti s finimi suknenimi odejami. Poveljstvo je bilo dobro in red popoln. Daville se je trudil, da bi čim naravneje zajahal svojega konja, mirnega postavnega vranca s širokimi boki. Bil je v paradni uniformi; temnomodri plašč je na prsih imel odpet: naj vidijo pozlačene gumbe, srebrno vezenje in odlikovanja. S svojo ravno držo in lepo moško glavo je naredil prav dober vtis.

Dokler niso zavili v glavno ulico, je šlo vse dobro in konzul je res bil lahko zadovoljen. Komaj so pa prišli do prvih turških hiš, je odjeknilo sumljivo klicanje, loputanje dvoriščnih vrat in naoknic. Že pri prvem vhodu je neke dekletce le malo odškrnilo okence v dveri, zamomljalo nerazumljive besede in jelo drobno pljuvati na cesto, kakor da bljuje. Tako so se po vrsti odpirala vrata, dvigale naoknice in se za trenutek pojavljali obrazi, polni mržnje in fanatične zanesenosti. Zakrinkane ženske so pljuvale in bruhale, smrkolini pa sipali psovke, pospremljane s spolzkimi gibi in nedvoumnimi grožnjami, se ploskali po riti ali kazali z roko, kako se prereže grlo.

Ulica je bila ozka, balkoni hiš pa izbočeni na obeh straneh in tako je sprevod jezdil med dvema vrstama psovk in pretenj. Presenečeni konzul je takoj spočetka spočasnil dir, toda Davna je urno prijezdil k njemu ir ga brez giba in spremembe na obrazu začel rotiti z razburjenim šepetom:

„Prosim vašo Ekscelenco, naj mirno jezdi dalje in se ne zmeni za vse to. Divji narod, surovi ljudje; črtijo vse, kar je tuje, in slehernega tako sprejmejo. Najbolje je, preslišati in spregledati. Vezir tudi tako dela. To je njihov divjaški običaj. Prosim Ekscelenco, da nadaljuje pot!"

Zmeden in ogorčen, čeprav je skušal zbeganost skriti, je konzul jezdil dalje, videč, da se od vezirjevih ljudi res nihče ne zmeni za vse to, toda čutil je, kako mu v glavo buta kri. Misli so mu naglo rojile, se prepletale in spopadale. Najprej se je vprašal, ali naj kot zastopnik velikega Napoleona vse to potrpi ali naj se pri priči vrne domov in izzove škandal. Ni mogel rešiti tega vprašanja, kajti enako se je bal, da ne bi škodoval ugledu Francije ali s prenagljenostjo zanetil spora, ki bi mu že prvi dan skvaril odnos z vezirjem in Turki. V sebi ni našel ne odločnosti ne rešitve, zato se je počutil ponižan in bil razkačen sam nase. Kar ogaben in strašen mu je bil ta Levantinec Davna, ki mu je nepretrgoma ponavljal za hrbtom:

„Prosim vašo Ekscelenco, naj jezdi nemoteno dalje. To so divji bosenski običaji in manire. Le mirno naprej!"

Omahujoč sam v sebi, ne vedoč kaj bi storil, je Daville čutil, kako mu žari obraz in ga kljub mrazu pod pazduhami obliva pot. Davnovo trdovratno šepetanje mu je bilo neprijetno, možak se mu je zdel neotesan in oduren. Spričo njega je slutil, kakšno mora biti življenje človeka z Zapada, ki se preseli na Vzhod in za vedno poveže z njim svojo usodo.

(Dalje prihodnjič)

DUMA

O rodni dom, o hiše očetove streha ti!
Siromaku si grad in popotniku v dalji uteha ti:
golob izpod tujega néba trepeče nazaj,
hrepenenje mu je pokazalo i pot i kraj.
Kaj lastovka v južnem poletju strpeti ne more!
Na gnezdo spomin jo nese čez morje, čez gore.

(Odlomek, ki ga je Urh Kassel kot prolog recitiral na spominski prireditvi ob 20. obletnici izseljevanja koroških Slovencev 14. aprila 1962 v Celovcu)

Golobje nad hišo gorečo omamljeni krožijo ...
moje misli nad rodino pusto osamljene tožijo...
Siv dan je prišel; razšli smo se vprek in v šir,
ostale pod streho so lastovke v varnem zavetji —
med nas je usekalo in nas raztepio po sveti...

Mladost je zdaj moja bujno glavo povesila,
a misel se tajna je v ptico podnebno vtelesila,
ni bila golob več, ki obletava požar,
zdaj bila je orel, ki so mu peroti vihar,
oči so mu bliski, hiteči v temino-daljino,
iskale, našle so: ne doma, vse več: domovino...

OTON ŽUPANČIČ

ANGEL KARALLIČEV:

Materina solza

Droben jesenski dež je rahlo šumel med obledelimi rumenimi listi na vrtu. Debele grozdne jagode so se napenjale in prosojna kožica je pokala. Vijoličasti astrini cvetovi so se sklanjali nad razbit vrč, ki se je bil zakotalil med odpadlo listje. Na dnu črepinje je čepela mlada lastavička in se tresla od mraza in otožja. Njene sestrice so odletele proti toplemu Jugu, med njimi je bila tudi njena mamica.

Kdo jo bo sedaj grel v mrzli deževni noči? Pustili so jo samo na vrtu, ker ni mogla več leteti. V hiši, kjer je mati — lastavica v žlebu spletla gnezdece, je v začetku poletja izbruhnil požar. Žareč ogel je padel v gnezdo in ji osmodil desno krilo. Mati jo je rešila v zadnjem trenutku. Lastavička je omedlela od bolečine. Ko je prišla k sebi, je ležala v novem gnezdu, na robu pa je čepela mama in zaskrbljeno povešala glavo. Mala ni mogla več vzleteti, kajti krilo je omrtvelo.

Poletje je minilo. Grozdje je rumenelo in temnelo, cvetni popki so usihali. Lastavice so se jele zbirati na telegrafskih žicah, ki so se spremenile v nize črnih biserov in pripravljale so se na odhod.

Lastavica — mati je nekega dne odpeljala svojo revico na vrt in ji rekla:

»Danes odhajamo na Jug, dete moje. Ti ostaneš tukaj, ker ne moreš leteti. V tem-le vrču sem ti nastlala mehko posteljico, kjer boš ležala. Kadar boš lačna, si poišči hrano. Na vrtu je mnogo sadja. Le poglej, kako je astra ljubko povesila svoje lepo čelo nad tvoj novi dom! Ne bodi žalostna, spomladi se vrnemo.«

»Hvala ti, mamica, da tako skrbiš zame!« je zagostolela mala in stisnila drobno glavico pod materino krilo, da bi skrila solze ter zadremala...

Vsi so odšli. Prišli so žalostni jesenski dnevi, droben dež je pršel. Astrin cvet se je osul. Kaplja je padla na čašni list in počasi zdrsela proti robu vrča.

»Oh, kako sem utrujena!« je vzdihnila osamljena lastavička.

»Od kod prihajaš?« je radovedno vprašala kapljo.

»Dolga pot je za mano. Prihajam s Tihega oceana. Rodila sem se tam, a nisem kaplja. Solza sem.«

»Solza? Kakšna solza?« je lastavička dvignila črno glavico.

»Materina solza. Zgodba mojega življenja je kratka. Pred devetimi dnevi je utrujena lastavica sedla na jambor velike ladje. Žalostna je bila in jokala je in tako sem se rodila. Močan veter je vel čez ocean, ki je tulil. S trudnim glasom je lastavica dejala vetru:

Brat veter, ki potuješ po svetu, kadar prideš v Bolgarijo, postoj malo ob moji mali hčerki. Nekaj sem ji pozabila povedati, ko sem odhajala. Povej ji, da se mi srce trga od žalosti, da sem z mislimi vedno pri njej in da se bom vrnila...

Kje je tvoja hčerkica? je vprašal veter.

Pustila sem jo v razbitem vrču na vrtu, kjer cvete vijoličaste astre.

Ko je lastavica to govorila, sem padla iz njenega očesa in veter me je odnesel s seboj po svetu. Letela sem na njegovih krilih devet dni in sedaj sem pristala tu. Strašno sem izmučena! Rada bi zaspala...«

Lastavički je srce vztrepetalo. Dvignila je črno glavico še više, odprla kljunček in sprejela pod njegovo streho materino solzo.

»Hvala, mamica« je šepnila. Nato je spet zlezla v mehki puh in sladko zaspala. Solza jo je grela, kakor toplo materino naročje.

Ni nespametno ...

● Velike čednosti so občudovanja vredne, majhne vrline pa ljubeznive.

*

● Koliko je tolažbe na svetu že samo zategadelj, ker je mogoče vse nadležno odriniti komu drugemu.

CARLO MANZONI:

Zlat briljantni prstan

Signor Veneranda je ustavil na cesti nekega gospoda. »Oprostite,« je rekel signor Veneranda, »ste morda našli neki prstan?«

»Prstan?« je vprašal gospod začudeno. »Kakšen prstan? Zlat?«

»Da, zlat prstan z briljantom,« je rekel signor Veneranda.

»Žal ga nisem našel,« je rekel gospod. »Toda, kako ste izgubili prstan z briljantom?«

»Jaz? Nisem ga izgubil!« je rekel signor Veneranda. »Nobenega prstana nisem izgubil. In če niste nobenega našli, je vse v redu.«

»Toda oprostite,« je mencal gospod, ki ni vedel, kaj naj odgovori. »Čemu naj bi jaz našel prstan, ko pa niste vendar nobenega izgubili?«

»Saj vendar ni nujno, da izgubim prstan jaz,« je rekel signor Veneranda. »Če bi bili našli prstan, pa bi mi ga dali?«

»Dal bi ga tistemu, ki ga je izgubil,« je rekel gospod.

»In s tem svojim dejanjem bi napravili dobro delo,« je rekel signor Veneranda. »Isto bi napravil tudi jaz. Toda, ker nisem nobenega izgubil, ni nujno, da mi ga daste.«

»Kdo pa ga je vendar izgubil?« je postajal že siten vedno bolj zmedeni gospod.

»Ah, tega vendar ne vem,« je rekel signor Veneranda. »Zdi se mi, da ga ni nihče izgubil. Saj tudi nobenega niste našli. Ali pa ste ga našli in nočete tega povedati?«

»Zagotavljam vam, da nisem prav ničesar našel,« se je izmikal gospod.

»Kaj pa potem govorite, da bi ga morali vrniti, ko pa ga sploh niste našli?« je rekel signor Veneranda.

»Toda jaz...« je jecljal gospod z velikim strahom.

»Poslušajte torej,« je rekel signor Veneranda, ki je že izgubil potrpljenje, »ne nadlegujte me več s tem prstanom in se zanimajte raje za vaše stvari. Če niste našli nobenega prstana, res ni nujno, da mečete svoj dragoceni čas skozi okno in iščete nekoga, ki je prstan izgubil. Mar nimam prav?«

Signor Veneranda je obrnil gospodu hrbet in brundaje odšel svojo pot.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC
I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.

Dnevne oddaje: 5.55 Kmečka oddaja — 6.10 Jutranja gimnastika — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Za gospodinjo — 11.00 Zabavna glasba — 13.10 Opoldanski koncert — 18.55 Šport — 19.30 Odmev časa — 20.10 Deželna poročila — 22.10 Pogled v svet.

Sobota, 21. 4.: 7.00 Jutranji pozdrav — 8.00 Otroški zbor radia Celovec — 8.05 Naš hišni vrt — 8.15 Orkestrski koncert — 12.03 Opoldanski koncert — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 Roman — 15.45 Glasba — 16.30 Za delovno ženo — 17.10 Zabavna glasba — 17.55 V vlaku proti jugu — 20.15 Roald Amundsen.

Nedelja, 22. 4.: 7.00 Majhen jutranji koncert — 8.05 Velikonočno petje — 9.05 Z dobro voljo — 11.10 Veselo petje, veselo igranje — 12.00 Glasbena nedeljska promenada — 13.00 Operni koncert — 14.30 Pozdrav nate — 17.05 Plesna glasba — 18.00 Veselje z glasbo — 19.45 Godba na pihala — 20.10 „Jaz in parodija" — 21.10 Z mikrofonom po Münchenu.

Ponedeljek, 23. 4.: 8.05 Z veselim igranjem — 9.05 Zabava za ljudi od danes — 10.15 Glasba Feliksa Mendelssohn-Bartholdyja — 11.00 Vam v veselje — 13.00 Operni koncert — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Ljudska glasba — 17.05 Plesna glasba ob petih — 18.00 Pomlad na Dunaju — 19.40 „Rigoletto", opera.

Torek, 24. 4.: 8.00 Zveneč jutranji pozdrav — 8.15 Glasba mojstrov — 13.05 Opoldanski koncert — 15.00 Posebej za vas — 15.30 Komorna glasba — 16.00 Non stop-glasba — 17.10 Koncert ob petih — 19.00 Srečna Avstrija — 19.15 Pestro mešano — 20.15 Dve ruski groteski — 21.05 Iz spodnjega predala.

Sreda, 25. 4.: 8.00 Zveneč jutranji pozdrav — 8.15 Orkestrski koncert — 15.00 Posebej za vas — 16.00 Glasba na tekočem traku — 17.10 Popoldanski koncert — 18.15 Pomoč potrebuje vsakdo — 19.00 Popevke — 20.15 Orkestrski koncert.

Četrtek, 26. 4.: 8.00 Zveneč jutranji pozdrav — 8.15 Orkestrski koncert — 14.45 Ura pesmi — 15.15 Posebej za vas — 16.00 Glasba na tekočem traku — 17.10 Popoldanski koncert — 18.05 Oddaja za kmete — 18.35 Mladina v poklicu — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 Koroški hišni koledar — 21.00 Zveneča alpska dežela.

Petek, 27. 4.: 8.15 Orkestrski koncert — 15.00 Komorna glasba — 15.45 Oddaja za mladino — 16.00 Non stop-glasba — 17.10 Glasba ob petih — 19.00 Dunajski slavnostni tedni 1962 — 20.15 Bavarska-Avstrija-Švica.

DRUGI PROGRAM:

Sobota, 21. 4.: 6.45 Majhna melodija — 7.30 Jutranja glasba — 8.45 Orkestrski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 „Prsian", povest — 14.15 Godba na pihala — 15.15 Priljubljene melodije — 17.10 Ukrajinske pesmi — 18.00 Komorna glasba — 19.10 Oddaja zveznega kanclerja — 19.35 „Siviljski brivec", komična opera.

Nedelja, 22. 4.: 7.05 Godba na pihala — 8.15 Kaj je novega? — 9.45 Klavir v ritmu — 10.10 Dunajski zajtrk z glasbo — 13.10 Za avtomobiliste — 14.10 Hammond orgle v ritmu — 15.00 Opera — 18.00 Lahka glasba — 19.10 Teden dni svetovnih dogodkov — 19.30 Melodije in ritmi — 20.00 Lepi glasovi, lepe viže — 20.45 Na lepi modri Donavi — 21.15 Straussove melodije.

Ponedeljek, 23. 4.: 7.05 Glasbeni jutranji pozdrav — 8.05 Lahka glasba — 10.00 Dunajski zajtrk z glasbo — 11.00 Orkestrski koncert — 12.25 Glasba Johannesa Brahmsa — 13.10 Za avtomobiliste — 14.10 Berlinske melodije — 15.00 Otroška ura — 15.30 „To sem videl v Parizu" — 18.35 Popevke — 19.30 Koledar šal — 20.00 Melodije iz Münchena.

Torek, 24. 4.: 7.20 Jutranja glasba — 8.20 Prosimo, prav prijazno — 11.00 Za ljubitelja resne glasbe — 13.30 Znani orkestri — 15.00 Koncertna ura — 16.30 Življenje se začne pri šestdesetih — 17.10 Kulturne vesti — 17.15 Znanje za vse — 18.00 Glasba za delopust — 20.30 Vsaka stvar ima dve strani.

Sreda, 25. 4.: 6.10 Z glasbo v dan — 8.10 Glasba na Tekočem traku — 9.05 Šolska oddaja — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.30 Za prijatelja opernih melodij — 15.00 Šolska oddaja — 15.30 Igra majhen orkester radia Dunaj — 17.40 Hišni zdravnik — 19.30 „In Kinoveritas" — 20.00 Operetni koncert — 21.10 Seine-Donava.

Četrtek, 26. 4.: 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.05 Šolska oddaja — 11.00 Za prijatelja težke glasbe — 13.30 Komorni orkester radia Celovec — 15.00 Šolska oddaja — 15.30 Ljudska glasba — 16.30 Koncertna ura — 17.40 Oddaja za žene — 18.00 Veseli delopust — 19.30 Musique aux Champs-Elysees — 21.00 Obisk v deželi zalivov.

Petek, 27. 4.: 8.10 Glasba na tekočem traku — 10.15 Šolska oddaja — 13.30 Za prijatelja opernih melodij — 14.15 Sodobni avstrijski komponisti — 15.00 Šolska oddaja — 15.30 Glasba Nica Dostala — 16.00 Otroška ura — 17.15 Znanje za vse — 18.00 Glasba razveseljuje — 19.30 Radijska igra — 21.00 Orkester Hans Carste — 21.25 Tretje znamenje.

Slovenske oddaje Radia Celovec

Nedelja, 22. 4.: 7.30 Velikonočna alelujа!

Ponedeljek, 23. 4.: 7.30 S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Torek, 24. 4.: 14.15 Poročila, objave. — Bolje je paziti kot zdraviti se.

Sreda, 25. 4.: 14.15 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo.

Četrtek, 26. 4.: 14.15 Poročila, objave. — Otroci, poslušajte!

Petek, 27. 4.: 14.15 Poročila, objave. — Z mikrofonom na obisku...

Sobota, 28. 4.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 5.05, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 22.00, 23.00, 24.00.

— 12.15 Kmetijski nasveti ali Radijska kmečka univerza

Dnevne oddaje: 5.00 Dobro jutro — 5.10 Nekaj domačih — 17.00 Lokalni dnevnik — 19.30 Radijski dnevnik

Sobota, 21. 4.: 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji — 8.35 Majhni ansambli v plesnem ritmu — 9.25 Arije iz starih oper — 10.15 Od tod in ondod — 11.00 Iz ljudskih izvorov — 11.30 Sestanek orkestrov — 12.05 Dobri znanci iz Celja — 12.25 Melodije ob 12.25 — 13.15 Zabavna glasba — 13.45 Pet popevk za pet pevcev — 14.00 Med suitami — 14.35 Vočila — 15.25 Nekaj lahke glasbe — 15.40 Gorenjski vokalni kvintet — 16.00 Vsak dan za vas — 17.50 Od plesišča do plesišča — 18.10 Iz Verdijevega „Plesa v maskah" — 18.45 Naši popotniki na tujem — 19.05 Zdaj pa kar po domače — 20.00 Za prijeten konec tedna.

Nedelja, 22. 4.: 6.00 Za dobro voljo in nedeljsko jutro — 6.30 Napotki za turiste — 8.00 Mladinska igra — 8.50 Iz albuma skladb za otroke — 9.05 Z zabavno glasbo v novi teden — 9.50 Partizanski samospevi in dvospevi — 10.00 Še pomnite tovariši — 10.30 Simfonija in koncert — 11.50 Želimo vam dober tek — 12.05 Voščila — 13.30 Za našo vas — 14.00 Pred mikrofonom je Slovenski oktet — 14.15 Voščila — 15.15 Četrt ure ob glasbenem avtomatu — 15.30 Pol ure Dvorakove glasbe — 16.20 Za nedeljsko popoldne — 17.05 Dva južnoslovanska plesa — 18.30 Športna nedelja — 19.05 Revija domačih viržarjev — 20.00 Izberite melodijo tedna — 20.45 Veliki zabavni orkester Michaele Legrand — 21.00 Večer pri pianistu Joseju Iturbiju.

Ponedeljek, 23. 4.: 8.05 Odlomki iz zadnjega dejanja in epilog opere „Hoffmannove pripovedke" — 8.55 Za mlade radovedneže — 10.15 Od tod in ondod — 11.00 Mali klub ljubiteljev popevk — 11.35 Iz naše glasbene moderne — 12.05 Vaški kvintet z Božom in Miškom — 12.25 Melodije ob 12.25 — 13.30 Med rapsodijami — 14.00 Vrtimo vam ploščo za ploščo — 14.35 Voščila — 15.40 Literarni sprehod — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 55 minut za ljubitelje operne glasbe — 18.10 Od plesišča do plesišča — 18.45 Radijska univerza — 19.30 Radijski dnevnik — 20.45 Kulturna tribuna — 21.45 Lahka glasba — 22.15 Večer napolitanskih pesmi.

Torek, 24. 4.: 8.05 Mladinski mešani zbor gimnazije iz Celja — 8.25 Melodije na tekočem traku — 9.25 Pet popevk za pet pevcev — 9.40 Klarinet in flavta — 10.15 Izberite melodijo tedna — 11.30 Z romunskimi pevci v popularnih operah — 12.05 Kvintet bratov Avsenik — 13.30 Narodne pesmi jugoslovanskih narodov — 14.35 Tri sopranske arije iz oper — 15.20 Tisoč piščali hammond orgel — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Izbor iz Čajkovskega — 18.10 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe — 18.45 S knjižnega trga — 19.05 Prvomajske zvočne razglednice — 20.00 Poje zbor JNA iz Beograda — 20.30 Radijska igra — 21.25 Priljubljene melodije in popevke.

Sreda, 25. 4.: 8.05 Matineja v ljudskem tonu — 8.55 Pisani svet pravljic in zgodb — 9.25 Naš zabavni kaleidoskop — 11.15 Človek in zdravje — 11.25 Melodije za razvedrilo — 12.05 Beneški fantje vam igrajo in pojo — 13.13 Zabavna glasba — 13.30 Morda je to vaša melodija — 14.35 Skladatelj Pavle Merku — 15.20 Nekaj prizorov iz slovenskih komičnih oper — 16.20 Vsak dan za vas — 17.05 Šoferjem na poti — 18.45 Ljudski parlament — 19.05 Prvomajske zvočne razglednice — 20.00 Odlomki iz Wagnerjeve opere „Večni mornar".

Četrtek, 26. 4.: 8.05 Štirje dueti iz Smareglijeve opere „Istrska svatba" — 8.35 Lahka glasba — 9.25 Kitara in orglice v ritmu — 9.40 Pet minut za novo pesmico — 10.15 Od tod in ondod — 12.05 Z ansamblom Milana Staneta — 12.25 Melodije ob 12.25 — 13.30 Izpod zelenega Pohorja — 13.50 Ciganski napevi — 14.00 Popevke z domačimi pevci — 14.35 Priljubljeni napevi s pozdravi za 1. maj — 15.30 Turistična oddaja — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.10 „Naša pesem" — 19.05 Prvomajske zvočne razglednice — 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov — 20.45 Petnajst minut z Zagrebškim jazz kvartetom — 21.00 Literarni večer.

Petek, 27. 4.: 8.05 Pesem prostosti — 8.25 Naš zabavni kaleidoskop — 8.55 Pionirski tednik — 9.25 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe — 10.15 Od tod in ondod — 11.00 Arije iz jugoslovanskih oper — 11.35 Želimo vam dober tek — 12.05 Tro „Melodija" iz Mengša — 12.25 Melodije ob 12.25 — 13.15 Zabavna glasba — 13.50 Zabavni intermezzo — 14.35 S pesmijo se je začelo... — 15.20 Poje basist Miroslav Cangalović — 15.45 Jezikovni pogovori — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Za spomin na velike dni — 17.50 Tri pesmi Rada Simonitija — 18.10 Pariško življenje — 19.05 Prvomajske zvočne razglednice — 20.00 Glasba in spomini — 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled — 20.30 Glasbena medigra — 20.35 Spoznavamo svet in domovino — 21.35 Ob zvokih zabavne glasbe — 22.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

RADIO TRST
Slovenske oddaje na valu 306,1 ali 980 Kc/sek.

Sobota, 21. 4.: 13.30 Stradellovi, Mozartovi in Beethovnovi samospevi v izvedbi baritonista Marjana Kosa — 15.30 „Prvi greh" — 17.45 Dante Alighieri: Božanska komedija — 19.00 Pomenek s poslušalkami — 20.00 Športna tribuna — 20.40 Zbor „Jacobus Gallus" iz Trsta.

Nedelja, 22. 4.: 9.00 Kmetijska oddaja — 11.30 Za najmlajše — 14.45 Vaški kvintet — 16.00 „Lazarus", drama — 21.00 Ljudska opravila in opasila — 22.00 Nedelja v športu.

Ponedeljek, 23. 4.: 9.00 Velikonočne pesmi — 10.00 Koncert simfonične glasbe — 15.00 „Ovčar Marko" — 18.00 Italijanščina po radiu — 18.30 Glasba iz 18. stoletja — 19.00 „Selskega župnika Velika noč", Finžgarjeva novela — 20.30 „Arabella", opera.

Torek, 24. 4.: 18.00 Radijska univerza — 18.30 Iz italijanskega glasbenega ustvarjanja — 19.00 Za najmlajše — 21.00 Drame in epopeje našega stoletja — 21.30 Koncert sopranistke Nade Zrimšek — 22.00 Obletnica tedna.

Sreda, 25. 4.: 9.30 Pesmi osvoboditve — 10.00 Pisma pripadnikov odporniških gibanj — 16.00 „Ladijski dnevnik Brizeide" — 18.00 Slovenščina za Slovence — 18.30 Italijanski operni pevci — 19.00 Zdravstvena oddaja — 20.30 „Lov na vhisky", detektivska igra.

Četrtek, 26. 4.: 18.00 Radijska univerza — 18.30 Mladi solisti — 19.00 Širimo obzorja — 20.30 Simfonični koncert.

Petek, 27. 4.: 18.00 Italijanščina po radiu — 18.30 Skladbe jugoslovanskih sodobnih avtorjev — 19.00 Šola in vzgoja — 20.30 Gospodarstvo in delo — 21.00 Koncert operne glasbe — 22.00 Novele 19. stoletja.

TELEVIZIJA

Sobota, 21. 4.: 10.00 Kaj vidimo novega? — 20.15 Veliki teden v Sevilji — 21.10 „Prevoznik smrti", film.

Nedelja, 22. 4.: 17.00 Za otroke od 11. letih — 17.30 „Mali lord", igra — 18.50 Zanimalo vas bo — 20.00 „Taka je bila mama".

Ponedeljek, 23. 4.: 17.00 Za otroke od 5. let — 20.10 „Veseli kmet", opereta.

Torek, 24. 4.: 19.35 Televizijska kuhinja — 20.20 Kratki film — 20.30 Dunajska medicinska šola — 21.00 „Kuhar Valnocha", igra.

Sreda, 25. 4.: 17.00 Za otroke od 5. let — 17.45 Za otroke od 11. let — 18.05 Obisk na razstavi — 19.35 Slike iz Avstrije — 20.20 Kratki film — 20.30 „Bazar", o igrah in igralcih.

Četrtek, 26. 4.: 19.35 Šport — 20.10 Kratki film — 20.20 Prenos iz Löwingerjevega gledališča „Zamenjana nevesta".

Petek, 27. 4.: 19.35 Slike iz Avstrije — 20.20 Kratki film — 20.30 Vaš nastop prosimo — 21.20 Franz Schubert, „Majhna slikanica" — 21.40 Prenos iz nemške televizije.

Kot živo ljudstvo, ki je preživelo najhujši čas

(NADALJEVANJE S 1. STRANI)

Ko danes po dvajsetih letih gledamo nazaj, je odmaknjenost od tega zločina velika dovolj, da ne obtičimo le pri trpljenju in težkih udarcih, temveč vidimo tudi velike moralne pridobitve, med katerimi je brez dvoma največje spoznanje: da je svobodoljubno ljudstvo neuničljivo, da ga ne morejo uničiti ne izselitve, ne vislice, ne plinske celice, ne oborožena sila in da se najbolj mirno ljudstvo uporno brani, kadar je mera polna.

To je naše ljudstvo izpričalo s trpljenjem in borbo pred 20 leti, ko so premnogi bili prepričani, da ga ni več.

Tembolj se zato čudimo, da nekateri danes, ko smo spet na svojih domovih, hočejo šele ugotavljati, kje smo in koliko nas je. Pred dvajsetimi leti, ko so nas pregnali z naših domov, so točno vedeli, kje živimo Slovenci, ko so selili naše ljudi od Brda pa do Pliberka, iz visokih Kostanj in Djekš pa do kapelških grabnov in selskih in plajberških rut. Vsepovsod tam živi tudi danes še naše ljudstvo in nas zato tudi ne motijo ne številke ne število, koliko so nas našteli.

Nismo priznali številk, ko smo za vladajoče res bili le številke! Kakor tedaj tudi danes ne moremo priznati takih in jih ne bomo priznali — da govorim s pesnikom borcem Kajuhom:

Nikoli in nikdar!
Ker mi nismo trhle bilke,
ki po toči ovene.
Mi nismo le številke,
smo ljudje!

In kot živo ljudstvo, ki je preživelo najhujši čas, ne moremo priznati reševanja naših vprašanj na osnovi mrtvih številk, zlasti ne danes, ko so kot sad borbe proti rodomornemu nacifašizmu, v kateri smo sodelovali tudi mi, zajamčene človečanske pravice slehernemu — tudi nam koroškim Slovencem.

Sila počasi sicer, a vendar zori sad naše borbe — člen 7 državne pogodbe. Pri tem pa poudarjamo, da v tej zvezi spreieta zakona o šolstvu in jeziku pred sodišči nikakor ne pomenita popravo nepopisne škode, prizadejane našemu ljudstvu na šolskem in jezikovnem področju. Zato je to vprašanje slej ko prej odprto.

Ob nerešenem ljudskošolskem vprašanju smo tembolj veseli, ko gledamo, kako raste nov, mlad rod intelektualcev v lastni srednji šoli. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da so vsaj dvajset let po začetku trpljenja zakonito priznane zahteve tudi slovenskih izseljencev po odškodnini za odvzem svobode in bo z obnovo zločinsko razstreljenega spomenika v čast padlim v borbi proti fašizmu po vladi priznan tudi naš doprinos v borbi za osvoboditev avstrijske domovine!

Priznamo, da so se časi bistveno spremenili, kar je prišlo tudi danes ponovno do izraza, ko je govoril na naši prireditvi gospod deželni glavar in zagotovil enako skrb za oba naroda v deželi. Kljub temu pa ob dvajsetletnici najhujše tragedije našega ljudstva upravičeno terjamo hitrejše in bolj učinkovito reševanje naših življenjskih vprašanj.

Zavedajmo pa se — in to je nauk težke zgodovine zadnjih dvajset let: Pravice, ki nam grejo, bomo dosegli in bodo uresničene le, če bomo ostali zvesti idealom, za katere smo trpeli v izseljeništvu in za katere smo se borili pred dvajsetimi leti. Vcepimo te ideale zvestobe do domače zemlje in ljubezni do materinega jezika in lastnega ljudstva tudi v našo mladino in borimo se za največjo dobrino v svetu — za mir, ki pa je mogoč samo v medsebojnem spoštovanju in razumevanju med narodi!

V tej zavesti delajmo in bodimo strnjeni v obrambi teh idealov, da se nikdar ne bodo mogli več povrniti dnevi, podobni onim strahotnim pred dvajsetimi leti, kajti, kakor pravi pesnik:

Ni sedem domovin — ne šest, ne pet
in tudi niso tri,
je samo ena.
S krvjo in smrtjo naših posvečena!

Spomin naj bo opomin!

»Zbrali smo se — je v pozdravnem govoru na spominski prireditvi dejal Janko Ogris kot zastopnik izseljencev — da se spomnimo težkih dni, ki smo jih preživeli v času nacizma. Hkrati pa se veselimo. da je žilavost našega ljudstva bistveno prispevala k zrušitvi nasilja.

Nismo imeli temnih naklepov, tudi nismo skrivali bomb in orožja; imeli smo na sebi samo »greh«, da nas je rodila slovenska mati in zaradi tega »greha« so nas pregnali z domače zemlje. Ko obujamo danes spomin na tiste dogodke, tega ne delamo iz želje po maščevanju, temveč spomin naj bo tudi opomin, da se časi, kot smo jih doživeli pred dvajsetimi leti, nikdar več ne povrnejo.«

Z žalostinko »Kot žrtve ste padli v borbi za nas«, ki so jo zapeli združeni moški zbori pod vodstvom Foltija Hartmana, so se navzoči poklonili spominu umrlih izseljencev in vseh žrtev nasilja.

Po recitaciji odlomka iz Župančičeve »Dume«, ki ga je kot prolog recitiral Urh Kassel, se je zvrstil pester in posebej za to priložnost izbran pevski spored. Sodelovali so mešani in moški zbori Slovenske prosvetne zveze in Zveze pevskih društev, skupno blizu 300 pevk in pevcev, ki so jih izmenoma vodili Folti Hartman, Hanzi Gabriel, Tomaž Holmar, Vladimir Prušnik in Pavle Kernjak. Ne bi bilo na mestu, če bi hoteli tukaj kritično presojati in primerjati nastope posameznih zborov; tudi namen koncerta ni služil medsebojnemu tekmovanju, marveč je bil skupno prizadevanje, da bi tej veliki spominski prireditvi dali primeren kulturno-umetniški okvir. In to je tudi uspelo, kajti koncert je pričal o dobri pripravi in visoki ravni slovenskega zborovskega petja na Koroškem.

Pevski koncert pa je bil še več. Sodelovanje blizu 300 pevk in pevcev je bilo zgovorna priča, kako globoko je v našem ljudstvu zakoreninjena ljubezen do pesmi, do tistega našega narodnega zaklada, ki smo mu koroški Slovenci ohranili neomajno zvestobo tudi v naštežjih dneh naše zgodovine. Zato pa je bil nastop skoraj 300-članskega zbora najboljši odgovor tistim, ki nas hočejo šele ugotavljati in šteti ter celo trdijo, da nas sploh ni več. Tako smo tudi v pesmi jasno in glasno povedali, da koroški Slovenci še živimo, ne nazadnje zato, ker tako zvesto ljubimo in čuvamo svojo pesem!

Hočemo ostati zvesti svojemu narodu

Iz govora predsednika NskS dr. Valentina Inzka

Prav ob 20. obletnici izselitve koroških slovenskih družin hočemo javno izpovedati vsem, ki so morali zapustiti svoje domove zaradi poštenosti, da hočemo ostati kot oni v življenju vedno pošteni, torej vsepovsod zvesti svojemu narodu, kajti tudi našemu človeku so dodeljene v človeški družbi velike naloge v službi bratoljubja in ohranitve miru v svetu.

Uničevalna taborišča so zgovorne priče tragedij, ki so se odigravale v času, ko so hoteli zavladati oblastniki tedanje Evrope nad vsem človeštvom ter so svobodo vklenili v verige. V njih srcih je ugasnil sleherni plamen ljubezni do bližnjega. Tembolj pa je plamtel ta plamen v srcih ponižanih in trpečih, v do golih kosti izstradanih telesih mučenikov-taboriščnikov, ki so verovali v zmago dobrega nad zlim, v zmago človeškega dostojanstva tudi še tedaj, ko je moral marsikdo od njih nastopiti pot v plinsko celico.

Ko zremo danes na dogodke pred 20 leti, potem gotovo ne zato, da bi znova odpirali še komaj zaceljene rane, ampak zaradi tega, ker nam je dana naloga, da prevzamemo veliko duhovno dediščino izseljeništva ter jo posredujemo naslednjim rodovom. Zares velik je bil slovenski izseljenec v svojem trpljenju. V zgodovini vsakega naroda so dobe, ko pride v težke preizkušnje, v katerih narod dokaže svojo notranjo silo, svojo zrelost. Take dobe je naš narod večkrat doživljal. Narod, prekaljen v velikem trpljenju izseljeništva, pa bo dorasel najtežjim preizkušnjam in nalogam. Zato hvala vam, dragi izseljenci, za zgled v trpljenju in zvestobi!

Erwin Münch
trgovina z drvmi
in premogom
Celovec - Klagenfurt
Villacher Straße 187

POLETNA SEZONA — HOTEL
išče za takojšen nastop ali pozneje:
DEKLE ZA KUHINJO, plača 1000 do 1500 šilingov
POMIVALKO, plača 1200 do 1800 šilingov.
Hotel Bundschuh
Velden a. Wörthersee — Vrba
ob Vrbskem jezeru

Močna sadna drevesca in ribeze
nudi drevesnica
MARKO POLZER
pošta Št. Vid v Podjuni
St. Veit im Jauntal

Nova hala za dražbo živine v Feldkirchenu

V soboto, dne 28. aprila 1962, z začetkom ob 9.00 uri bodo v Feldkirchenu izročili novo halo za dražbo živine svojemu namenu. Ob tej priložnosti bo razstava živine, na kateri bodo pokazane donosne krave in zbirke s področja Koroške in Vzhodne Tirolske. Ob 12.30 uri bo razdelitev nagrad za najboljša goveda, ki jih bodo ocenili že v petek popoldne.

Na velesejmu bodo spet gostovali „Linzer Buam"

Vodstvu koroškega velesejma je uspelo po dolgotrajnih pogajanjih doseči, da bodo na sejmu letos spet gostovali znani muzikanti „Linzer Buam". Kapela bo nastopala z novim učinkovitim programom. Sodelovala bo priznana pevka Annemarie Leitner.

Zadolžitev godbe „Linzer Buam" za koroški velesejm ni bila lahka zaradi tega, ker obstojajo težkoče v terminih. Ansambel je zelo zaželjen tudi v inozemstvu. V zadnjih mesecih je z velikim uspehom koncertiral v Rimu, Milanu, Turinu, Mannheimu in drugod, vedno pa ga spet vabijo kam drugam.

Ta teden vam priporočamo!

- **NÜRNBERŠKI PROCES**, razprava proti največjim nacističnim zločincem, 1. in 2. del, skupno 544 str., ppl. 78 šil.
- **NEMČIJA, NEONACIZEM IN HITLERJEV „POLITIČNI TESTAMENT"** 180 str., kart. 28 šil.
- **EVROPA PRED VIHARJEM** (1933—1939) Reichstag v plamenih — Razmajani mejniki, 212 str., br. 24 šil.
- Djordje Radenković: **DRŽAVNIKI NAŠIH DNI** 336 str., kart. 24 šil.
- Zdravko Pečar: **ALŽIRIJA V PLAMENIH** zanimivo delo o alžirskem osvobodilnem gibanju, 384 str., br. 54 šil.
- **ZAUPNI DNEVNIK GROFA CIANA**, strašna in krvava resnica o fašizmu, 1. in 2. del, skupno 388 str. br. 38 šil.

„Naša knjiga", Celovec, Wulfengasse

Izdajatelj, lastnik in založnik: Dr. Franc Petek, Velikovec — Uredništvo in uprava: Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 56-24. Glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Lovro Potočnik. — Tiska založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Celovec-Klagenfurt 2, Postfach 124.